

ÉLETTÜNK

XIII. évfolyam 6. szám (13. Jahrg. Nr. 6)

Az európai magyar katolikusok lapja

1981 június

Miért tette...?

Merénylet a Szent Péter téren

Május 13-án, késő délutáni alkonyatban, a szokásos heti nyilvános fogadás alatt, 20.000 zarándok jelenlétében, II. János Pál pápára közvetlen közlelől több lövést adott le egy fiatal török férfi. Három golyó érte a Szentatyát gyomortájékon és mindkét karján, kivüle megsebesült még két zarándok nő, az egyik súlyosan.

Ez a merénylet megdöbbenett minden jóérzésű embert az egész világon — a terrorhullám elért a Vatikánig, a Pápa személyénél sem állt meg. Ez volt ennél a merényletnél az ijesztő...

Mikor a Pápa a lövések után roskadozni kezdett és lengyel titkára föl fogta, csak annyit suttogott: „Istenem, miért lőtt az az ember”? — Ugyanezt kérdezte magában minden ember. — Az erőszak hulláma elborította ugyan az egész világot már; különösen Európában, ott is Északirországban, Olaszországban, Spanyolországban és Németországban tombol. De itt nyílt vagy titkos politikai erők, nemzeti szenvedélyek, társadalmi ellentétek és a háttérben megbúvó anarchisták és világforradalmárok irányítják a szerencsétlen merénylőket, akik legtöbbször maguk is csak elvakult áldozatai a világban uralkodó erőszaknak.

A Szentatya elleni merényletnél azonban szinte megfjethetetlen a talány. A 23-éves merénylő normális embernek látszik. Rendőrségi emberek semmi lelki abnormitás jelét nála nem észleltek. A kihallgatások keresztüztüében konokul állítja, hogy senki megbízója nem volt, magától cselekedett. — Az olasz rendőrség föltételezi, hogy fizetett gyilkos, sötét erők szolgálatában, vagy olyan anarchista szervezetek exponense, akiknél egy a cél: a káosz. — Ő azonban tovább tagad.

De hogy lenne feltételezhető normális embernél elfogadható ok vagy motívum egy II. János Pál pápa elleni merényletnél? Az ellen a Pápa ellen, akit a világközvélemény az „Emberarcú Pápanak”, „Mindenké Pápijának” nevezett el? Aki alig két éves pápasága

alatt fáradhatatlanul járja a világot és mindenütt az „Ember” jogaiért száll síkra. Éppen tavaly, németországi útján, Mainz városában, a „népek istentiszteletén”, az imádkozó mohamedánt állította példaképül a keresztények elé, akitől tanulhatnánk mély, Istenben elmerülő imádságos lelkiséget. — Ő maga egyszerű vidéki lengyel szülők gyermeke. Nemzete évszázadok óta nagyhatalmi érdekek áldozata, hazája két világháborúban harcszintér. Üldözött vadként kénytelen bujdosni Hitler-i és Sztálin-i erőszak elől, két keze munkájával keresi a kenyerét és krakkói

vatásszerűen gyilkolnak, személytelen gyűlöletből, ismeretlen ártatlan embereket, miért juthattak eddig? Nekik is volt édesanyjuk, édesapjuk. A legtöbb rendezett emberi közösségben nőttek föl. Jártak iskolába, talán hittanra is — és mégis. Nem ismernek, se Istent, se embert. — Mi más ez, ha nem a modern ember lázadása a Teremtő ellen, hogy saját akaratát, jobban mondván, saját önkényét, állítsa oda cselekedetei egyedüli normájául. Az a jó, ami neki hasznos, ami neki tetszik. Ez a szellem kezdte ki a keresztény családot, az iskolát, és most ott tartunk,

Mécs László (1895—1978):

A vízcsepp éneke

Miséző kis virágnak kelyhébe harmat is hull,
míg mézzé változandó fényt tölt belé a Nap.
Így tölt a szentmisében borból arany kehelybe
egy harmatcseppnyi tiszta vízcseppcsekkét a pap.

Így tölté Isten a Titkos értelmű Rózsa
kelyhében istensége borába, égi íz
közé vízhez hasonló értékű emberségünk:
Jézus Krisztusban Isten vérévé vált a víz!

Uram, mint ember, én csak könnycsepp vagyok, mely illan
a vén Idő szakállán; — de vágyom az örök
életre, mint a népem, mely tudja, hogy mivé lett
a Bábel-nép, az asszír, a hun, az ógörög!

Azért Uram, keverj be véredde változandó
borodba s én, a semmi, könnycseppnyi csöpp elem,
megistenülve együtt a borral a kehelyben,
megkezdem életem, mely véredben végtelen.

S Uram, keverd be népem vízcseppnyi életét is
örök, szent lényegedbe, melyet véred jelent,
hogyan általad, tebenned, tevéled élje eztán
új életét: a békés, a boldog végtelent.

(A „Magyarok Miskönyve” ciklusból)

érsék korában is üldözött főpásztor üldözött nyájának, akiknek mindig késsen kell lennie a legnagyobb áldozat-ra is.

Itt irigységnek, bosszúnak mint motívumnak nincs helye. II. János Pál pápa esetében a „Miért?”-re, hogy miért tette? — az egyetlen megnyugtató válasz talán az, hogy nem is vezethető vissza személyes okokra. Itt a világban uralkodó Rossz, a *mysterium iniquitatis*: a Bűn misztériuma a végső magyarázat. Az a bűn, amit progresszív fölfogásunk sehogy sem tud felfedezni és elfogadni a világban. A világot uralkodó két véglet, a Jó és a Rossz, állandó harcában, a gyarló ember csak sakkfigurának látszik és a történelemnek vannak olyan fázisai, amikor úgy tetszik, hogy a Rossz uralma az erősebb, az általánosabb. — Ezek a világtörténelem nagy vallásérkölsi hullámvölgyei. A mi mostani erkölcsi világunk, mintha ilyen hullámvölgybe került volna... Hogy eddig jutottunk, annak az oka viszont az ember elfordulása az Istentől és az Ő törvényeitől... A mai merénylők és terroristák, akik szinte sportból és hi-

hogy már a gyermek a családban, az iskolába járó fiatalság is, lázadzik minden tekintély ellen: a szülői, a nevelői s végül az egyházi és állami tekintély ellen. És ebben az a legszomorúbb, hogy az emberi szabadság jegyében történik. — Hogyan beszélhetünk emberhez méltó szabadságról ott, ahol az emberhez méltó élet normáit rúgja föl az ember? Ahogy a pusztá biológiai lét sem képzelhető el az élet örök törvényei nélkül, ugyanúgy nem képzelhető el szellemi és erkölcsi élet sem a vallásérköls örökérvényű törvényei nélkül. Nap-nap után tapasztalhatjuk, hogy a „laikus” morál — ma úgy is mondják: „szocialista” morál — a gyakorlati élet nehézségei között nyomtalanul leperog az emberről. — Nem is lehet másképp. Az egyéni és közösségi élet horgonyát nem lehet végérvényesen csak emberi akarathoz, emberi szempontokhoz kötni. Annak végső vonatkozásaiban az élet Alkotójának és Urának az akaratához kell igazodnia. — Iskolás ifjúságunk ma sokszor megmosolyogja a Berzsenyi-sorokat: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta er-

kölcs”. — Pedig mennyire igazolja örök érvényüket nemcsak a történelem, hanem a mindennapi élet, a magánélet is.

Merénylők, terroristák bombái és sor-tüzei nyomán inog ez a mi megbomlott világunk. Senki és semmi le nem csilapíthatja végérvényesen és helyre nem állítja, csak az isteni hiten alapuló erkölcsi rend. Tekintély és fegyelem a családban, iskolában, közéletben és mindenhol, ahol emberek akarnak emberhez méltó életet élni ezen a földön.

Harangozó Ferenc

A lélek ereje

A vigasztaló Lélek elküldését ígerte meg Jézus tanítványainak röviddel menyemenetele előtt. Ez a Lélek „eszetekbe fog juttatni mindent, amit mondtam nektek” — tette hozzá a Mester.

Olyan feledékenyek lettek volna az apostolok, hogy nem tudták megjegyezni Urunk szavait? Nem. Csupán sok mindent nem értettek. Emberek voltak, emberi elgondolásokkal, vágyakkal, értelemmel, normákkal és étellel. Az emberfölötti, a természetfeletti létet s ennek hordozóját, Istent meg sem tudták közelíteni. Isten akarata volt, hogy lassan belenőjjenek ebbe a létbe, a szokatlan, gyakran természetellenes új világba. Gondoljunk az ellenségszeretet parancsára: milyen nehéz ellenségünket szeretni, amikor természetünk azt akarja, hogy gyűljük. Vagy a vértanuság emberi értelemben vett természetellenességére: hiszen természetünk minden eszközzel védi, oltalmazza legfőbb emberi értékünket, az életet.

A Lélek az, amely minket eltölt és képesít a természetes rendből a természetfelettibe való felemelkedésre. Magunkat nem tudjuk erre képesíteni. A Lélek azonban vigasztal, vagyis felemel bennünket és esetenként megértünk valamit természetfeletti igazságot, megélnünk valamit e létből. Valamit, amit Krisztus tanított, amit mi is többször hallottunk, de felhasználni, értékelni nem tudunk. Ilyen élet-pillanatokban, amikor a Lélek működik bennünk, valami hallatlanul felemelő érzés vesz erőt rajtunk, ezt nevezzük Isten-élménynek. Megéltünk valamit, „egy darabkát” Istentől.

A Lélek azonban nem csupán számunkra rendelt vigasztaló, hanem belső természeténél fogva végtelenül dinamikus erő. Isten szeretetének roppant erejű áramlása Fia felé és viszont. A szeretet kiáradás, mások boldoggá tétele. Titokzatos, érzékszervekkel nem észlelhető, de lélekleben érezhető, boldoggá tevő áramlás.

Ez pünkösöd, a Szent Lélek ünnepe. Vannak, akik ha pünkösdről van szó, csak a pünkösdirózsás magyar nóták borközi hangulatáig jutnak. Nem tudják, mit veszítenek. Jézus így mondta: „nem tudják, mit cselekszenek”.

Fejős Ottó

AZ EGYHÁZ ÉS AZ EMBERI JOGOK

A svájci kormány nyilatkozatot adott ki, amelyben méltatta az egyházaknak az emberi jogok érdekében kifejtett munkáját. A külügyminisztérium egyik képviselője kijelentette: nemzetközi politikai szinten rendkívüli haszna van, hogy az egyházak állandóan napirenden tartják az emberi jogok tiszteletben tartásának ügyét. A külügyi szóvivő résztvett a H i t a m á s o d i k v i l á g b a n nevű szervezet berni konferenciáján. Ez a szervezet a kelet-európai kommunista államok, illetve az ottani hívek helyzetét kíséri figyelemmel.

PROF. DR. MEHRLÉ TAMÁS OP:

Hiszem az örök életet

A KEZDET ÉS VÉG PÁRHUZAMA AZ APOSTOLI HITVALLÁSBAN

Az Apostoli Hitvallás utolsó helyen az örök életet említi. Azt lehetne mondani, hogy visszatérünk a kiindulópont-hoz. A kezdet a teremtő, háromságos egy Isten, a végpont ugyanaz az Isten. A kezdetet is, a véget is a misztérium áthatolhatatlan fátyla borítja. A világ teremtése nem olyasmint tár élénk, amit a tudósok is magyarázhatnak, hanem egyszerűen azt a tényt, — amely természettudománnyal sem nem igazolható, sem nem cáfolható — hogy Isten a maga örökkévalóságában létezett, mielőtt a világ volt s hogy minden létező, amely keletkezett, tőle nyeri létét. S az örök élet, melyre az Apostoli Hitvallás szerint reményünk irányulhat, minden emberileg elképzelhető egyéni vagy kollektív jövőt és minden futurologiai prognoszt meghalad, mert az isteni örökkévalóságban való részesezésünket jelenti. S nem önmagába mindig visszatérő körforgásról van szó, hanem irreverzibilis kiterjedéséről. Az anyagi világ nem semmisül meg, — hogy Isten aztán újból megteremtse — hanem csak átalakul. Az értelmi lények, angyalok és emberek, bizonyos idő múlva nem lesznek újból és újból egy próbatételnek kitéve, hanem — hacsak el nem játszik Isten kegyelmét — résztvesznek Isten boldogító örökkévalóságában. Az Apostoli Hitvallás két pillérjét, a kezdetet és a beteljesedést, hatalmas hídként Krisztus életének, halálának és feltámadásának a misztériuma köti össze, amely révén az emberek megváltói kegyelmében részesülve Istenben elveszíthetetlen módon boldogulásukat megtalálják, vagy önhibájukból egyszersmindenkorra attól elesnek.

ISTEN MAGA AZ ÉLET

A Szentírás szerint Istennek egyik legalapvetőbb sajátossága az élet, mégpedig az örök élet. Nemcsak a zsidók esküdtek Isten életére, maga Isten is saját életére hivatkozott, hogy ígéreteit vagy fenyegetéseit megerősítse. „Amint

igaz, hogy élek... úgy fogok bánni veletek” — mondja az Úr Mózesnek (Szám 14, 28). Tudjuk, hogy teremtés képletes leírásában a szentíró a teremtett lényeket fokozás szerint sorolja fel: először az élettelen dolgokat hívja Isten a létbe, aztán az élőket, s ezek között először a növényeket, aztán az állatokat s végül a látható világ megkoronázásaként az embert, aki nemcsak testi élettel rendelkezik, hanem Isten szellemi életében is részesül. Nos az élet, melyre az Apostoli Hitvallás utal maga az isteni örök élet. Ezt igéri Jézus nekünk: „Atyám akarata az, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen” (Jn 6, 40). Sőt Jézus önmagát egyszerűen „életnek” nevezi (Jn 14, 6; 11, 25). A zsidók Jézusnak e kijelentéseit káromlásnak tartották, mert tudták, hogy csak Istent lehet azonosítani az élettel. Az isteni életnek természetesen velejárója az örökkévalóság, hisz az isteni élet semmifajta változékonyságnak, hanyatláságnak, elmúlásnak nem lehet alávetve.

IDŐ ÉS ÖRÖKKÉVALÓSÁG

Mi emberek, mivel időben élünk, csak nehezen tudjuk felfogni, mi is az örökkévalóság. A változásoknak, — melyek bennünk végbemennek és bennünket körülvesznek, — az egymásutánját értelmünkkel számláljuk, tartamukat egymáshoz hasonlítjuk és így jutunk el az idő fogalmához. Az idő feltételezi a változást s a változás a maga részéről feltételezi, hogy az időben élő lény mindig csak részletben valósítja meg önmagát: csak a jelenben vagyunk, ami a múltban voltam, az már elmúlt, ami a jövőben leszek, az még nem vagyok. Az örökkévalóság ezzel szemben kizárja a változást, az örökkévaló lény mindig teljes egészében, osztatlanul valósul meg. Az idő pillanatai a múlt és jövő mesgyéjét alkotják, az örökkévalóság pillanata osztatlan, állandó jelent képez.

Egy olvasónk leveléből

Az „Életünk” ez év márciusi számában Prof. Mehrlé Tamás: „Hiszem testnek feltámadását” című írása gondolatébresztő.

1. Jézus nem beszél sokszor a halál utáni életéről, csak amikor erre kérlik.

Tanítása nem befejezett: „... még sok mondanivalóm lenne, de azt még el nem viselhetitek” (Jn 16 : 22) — A keleti ember kifejezőmódja eltér a nyugatiétól. Szereti a jelképeket. János evangéliuma a legszebb, de megértése a legnehezebb. A halál legyőzése nem jelenti azt, hogy nem halunk meg, hanem a halálfélelem megszűnését. Hiszen aki születik, annak meg is kell halnia, de nem mindegy, hogy ezt a rövid időt itt a Földön hogyan töltjük el. Ezért fontos az Evangélium az élőknek. Ezért állítja Jézus: „... tanításom szabaddá tesz benneteket” (Jn 8 : 32). Valóban szabadokká csak akkor válunk, ha a haláltól való félelem megszűnik bennünk. Nemcsak az őskeresztény mártírok, ma is sok hívő ember hal meg félelem nélkül. — Benedek Elek édesapja előre megmondta, mikor hal meg. Jelzett napon az udvart felseperte, ravatalát elkészítette, ünneplőbe öltözött, a ravatalra feküdt és a jelzett órában örökre elszenderült. (Benedek Elek ön-

életrajza). — Az ilyen hitnek a felépítéséhez szükséges az Evangélium. Van aki ilyen hitre a test feltámadásának elfogadásával jut el.

2. Atomkorszakban élünk. Környezetünket megváltoztattuk. Életformánkat, életritmusunkat szintén. Ahogy Pál apostol a római birodalom népeire alkalmazta az Evangéliumot, hasonlóan kell alkalmazni Jézus tanítását a ma emberéhez. A körülmények megváltoztak, de az emberi természet nem. „Vágy és harag uralja a világot”, s aki indulatain uralkodik, legyőzi a világot.

A technika fejlődése megkönnyítette életünket, de nagyobb a kísértés is. A szervezett emberi gonoszság leírhatatlan szenvedést okoz; két világháború, s azóta sem nyugszanak a fegyverek; terrorizmus, légi kalózkodás, menekültek, hontalanok milliói.

Sohasem volt időszerűbb II. János Pál pápa felhívása: „Segítetek, hogy segíthesek!” — Tettekkel bizonyítsuk, hogy Jézus tanítványai vagyunk... Az apostoli hitvallást pedig szívesebben imádkoznám így: „Hiszem a feltámadást és az örök életet”. Azonban nekem a régi is jó.

Vigh Lajos
(Franciaország)

A Szentírás Isten örökkévalóságát általánosan érzékelteti, hogy Istentől kizár mindenfajta változást, és hogy pozitíve is öröknek mondja és a mulandó lényekkel szembehelyezi. „Az idő kezdetén te teremtetted a földet, és az ég a te kezded alkotása. Ezek elmúlnak, de te megmaradsz, és mint a köntös elavulnak mind. Cseréled őket, mint a ruhát és megváltoznak. De te ugyanaz maradsz és éveid nem érnek véget” — olvassuk a 102. zsoltárban. És a 88. zsoltárban a szerző e szavakkal fordul Istenhez: „Mielőtt a hegyek kiemelkedtek, mielőtt a föld és a világ kialakult, Isten, te öröktől fogva vagy és örökké”. Istennek nincsen kezdete, tehát öröktől fogva van; nincsen vége, tehát örökké megmarad. Jézus a zsidókkal folytatott vitájában egyszer kifejezetten örök isteni lényére utalt: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (Jn 8, 58). Nem azt mondja: mielőtt Ábrahám volt, én voltam, hanem „én vagyok”. A teremtményeknek, minthogy mind kezdődtek, nem jár ki az örökkévalóság. A szellemi lények halhatatlanok, de mégsem mondhatók örök létezőknek, mert kezdetük volt. Sőt aqinói Szt. Tamás szerint még a kezdet és végnélküliség sem elegendő az örökkévalósághoz. Önmagában nem ellenmondásos egy öröktől és örökké változó világ — mely ugyan mindig az Istentől való függést feltételezne, — azonban mégsem lenne örök, mert alá lenne vetve a változékonyságnak és ezért inkább végnélküli időről mint örökkévalóságról kellene beszélnünk.

Pályázati felhívás

Az innsbrucki magyar intézet, mely „Collegium Card. Mindszenty” néven is ismert, felvesz a folyó tanév végén megüresedő négy helyre, az 1981—82 tanévre, érettségizett magyar fiúkat, kik egyetemi tanulmányaikat a 300 éves INNSBRUCKI TUDOMÁNYEGYETEM valamelyik fakultásán akarják elkezdni vagy folytatni. Az egyetemnek hét fakultása van: teológia, természettudományok, bölcséleti, jog- és államtudományi, orvosi, közgazdaság- és társadalomtudományi, műszaki (építészeti). Orvosi és kémiai tanulmányokra csak osztrák állampolgárokat vesznek fel, külföldieket csak abban az esetben, ha néhány hely tanévnyitáskor még betöltetlen. Az előadás német nyelven történik, így ennek ismerete is szükséges. De ha hiányzik, pótolható két szemeszteren át történő nyelvtanulással. A magyarországi érettségi bizonyítványt általában elfogadják feltéve, hogy az abban megnevezett tantárgyak megfelelnek az itteni követelményeknek. Ellenkező esetben pótvizsgát kell tenni zárás határidőn belül (1-2 szemeszter után). Menekültek, akik az ausztriai ún. „Konventionspass” birtokában vannak, tandíjmentesek és elvileg a belföldiekkel egyenlő elbánásban részesülnek. Tanévnyitás: október 12.

Az innsbrucki magyar intézet a város villanegyedében lévő szép nagy villa, kerttel, ahonnan az egyetem autóbusszal (vagy kerékpáron 10 perc alatt) elérhető. Az intézet I. emeletén vannak az „Innsbrucki Magyar Egyetemisták és Akadémikusok Szövetségének” klubhelyiségei, hol intenzív társadalmi élet folyik, más európai városok magyar egye-

AZ ÖRÖK ÉLETBEN VALÓ RÉSZESEDESÉS

Amikor hitünk az örökkévalóságot igéri nekünk, nem végnélküli földi életet ígér. Ez különben is inkább nyomasztó mint vigasztaló lenne. Nem is pusztán csak végnélküli szellemi élettel kecsegtet, hanem az igazi örök életet igéri nekünk. Nem úgy, mintha mi megszűnvn teremtények lenni, Istenbe beleolvadnánk — hisz így elvesztenék egyéni létünket, s nem mi lennénk boldogok —, hanem úgy, hogy az örök Istennel közvetlen kapcsolatba jutunk, őt közvetlenül szemlélni és szeretni fogjuk. Ily értelemben részesezsünk Isten örök életében és boldogságában, hisz ő maga is önmaga szemléletében és szeretetében leli végtelen örömet. Istennek ez a boldogító szemlélete és szeretete nem zár ki tőlünk másirányú változékonyságot és változást — közvetlenül Istenre nem vonatkozó lelki tevékenységeink változni fognak, a mennyei Jeruzsálemben örülni fogunk az üdvözültek társaságának és ez az öröm földi életünkben nem is sejtethető hullámokat ver majd fel szívünkben-lelkünkben, azonban mindennek csak másodlagos szerepe lesz, örök boldogságunk igazi forrása Isten elveszíthetetlen, hanyatlást nem ismerő szemlélete és szeretete marad. Az Apostoli Hitvallás utolsó igazsága erre az örök életre irányítja figyelmünket, hogy már a földön hitünk szerint élve ennek a boldogságnak az elérésére törekedjünk. Erre szólít fel bennünket az Egyház liturgikus imája is: „Isten, a benned bízók oltalmazója, nélkülöd semmi sem erős, semmi sem szent; bőségesebben áraszd reánk irgalmadat, hogy irányításoddal és vezetéseddal úgy haladjunk át a földi javak között, hogy el ne veszítsük az égieket” (17. évközi vasárnap).

temistáival együtt. A földszinten van a 3000 kötetes könyvtár, mely túlnyomóan magyar könyvekből áll és egy nagy olvasóterem. Alatta egy színter: asztali tenisz terem. Az intézetben tartja összejezöveleleit a magyar cserkészcsapat és a népi táncsoport. Az intézet 1982 márciusában 25 éves fennállásra tekinthet vissza.

Az intézet havi 900 Schilling (+ 8% MWS-t adó) ellenében nyújt egy vagy kétágyas szobákban szállást, hideg és meleg folyóvízzel, fűtéssel, világítással, a személyes fehérnemű mosatásával. A felvételi kérelemhez mellékelni kell az érettségi bizonyítvány fotokópiáját és az illetékes lelkész ajánlólevelét. Jelentkezési határidő 1981 augusztus 10. Érdeklődők mielőbb írjanak az intézet igazgatójának címére.

Msgr. Dr. Gróh Béla
A-6020 Innsbruck
Richard-Wagner-Str. 3.

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alapkérdéseit tárgyalja, bő szemelvényeket nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szépké-állítású, egészvászonkötésű könyv ára csak 15.— DM, tengerentúlra 10.— \$ + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk” címén!

Nyílt levél

P. Werenfried van Straaten Lékai bíborshoz

A levél előzményei: P. Werenfried (Speckpáter) lapjában, az „Echo der Liebe”, 1980. júniusi számában jelentést közöl: a halódó magyar egyháztól (lásd „Életünk” 1980. július). — Erre a közleményre Lékai bíboros interjúban válaszolt az „Il Regno / Attualità” című olasz lapban. Mivel ez a válasz a világsajtóban is megjelent, és mert súlyos vádakot emel P. Werenfried működése és segélyakciói valódi célja ellen, P. Werenfried kénytelen volt nyílt levélben visszautasítani a vádakot. Minthogy az „Életünk” az „Echo der Liebe”-cikkéről és az interjúról már bővebben beszámolt, a levélből, az előzményeket mellőzve, csak a lényegét közöljük:

„Főtisztelendő Bíboros Úr! ... mivel állásfoglalása sok országban elterjedt és a híveket, az üldözött papok szavahihe-tőségét kétségbevonva megzavarja, a magyar kormányt pedig meg nem érdemelt jó fénybe állítja, engem viszont hazúgnak nevez, úgy érzem, hogy az Ön magas méltósága iránti tiszteletnek engednie kell annak a szeretetnek, amivel én az igazságnak és Mindszenty kardinális súlyosan megpróbált híveinek tartozom.

1. Legelőször is szeretnék arra rámutatni, hogy az Ön által kritizált jelentés nem tőlem, hanem egy saját papjától, Magyarországból ered. Mivel Ön azt állítja, hogy abban „egy csomó hazugságról van szó”, Önnek felelnie kell ez előtt a pap előtt... — többszáz más pap és hívő előtt, akik könyörögve kértek arra, hogy jelentésünket közöljük rövidítés nélkül.

2. Az az állítása, hogy én „csomó hazugságot mesélek el hatásvadászatból az embereknek, hogy pénzt kapjak és újra pénzt”, egy olyan férfit ért, aki inkább gyöngeségeivel dicsekedjék, de mégis eszköz Isten kezében arra, hogy a szükségben lévő Egyháznak segítségére legyen és aki, négy pápa megbízásával és áldásával, harmincöt éve hirdeti a felebaráti szeretetet. Barátja volt az Ön elődjének, Mindszentynek is, bizalmát élvezte bíborosoknak és püspököknek, ezer és ezer papnak, a hívek százezreinek és millió meg millió menekült és üldözött hálás neki. — Mi csak a múlt évben a Magyar Egyházat és annak külföldre menekült gyermekeit 2.264.043.— USA dollárral segítettük, amint az Ön által megtámadott „Jelentésem”-ben, 15. o. olvashatta.

Felelősséget tud Ön vállalni az én működésemet és szándékaimat illetően megsemmisítő ítéletéért a magyar püspökök, idős papok, kolostoraikból kiűzött szerzetesnővérek, diszkriminált papok, omladozó templomokban imádkozó hívek és fennmaradásukért küzdő katolikus iskolák előtt?

3. A mi jelentésünk szerzője sajnálja az Ön elutasító magatartását a báziscsoportokkal szemben. Ön, Bíboros úr, ezzel szemben kijelenti, hogy nagyon becsüli őket és egyik összejövetelükön résztvett... Amikor azonban Ön a báziscsoportok két fajáról beszél, úgy tűnik, mint kísérlet ezt a mozgalmat megosztani és tönkretenni.

Ön nem cáfolja meg, — kétségtelen állami nyomás alatt, — hogy megkísérelte a báziscsoportokat a Magyar Püspöki Konferencián elítélni és 1977-ben VI. Pál pápánál hamis fénybe állítani... Mert véleménye szerint antimilitaristák, katakombae gyházhoz vezet-

nek és a kommunizmusnak ellenszegülnek.

Az Ön valódi véleménye a csoportokról világosan megmutatkozott az 1979—80-as akadémiai év végén, amikor legalább hat teológust... a budapesti Papi Szemináriumból azért küldött el, mert báziscsoportok összejövetelein vettek részt. Megértem, hogy ezek a fiatalok az Ön kommunistákkal szembeni politikájával nem értenek egyet, mert nagyon engedékeny; ez azonban nem jogosíthatja föl Bíboros úr arra, hogy totalitáris rendszerben nyilvánosan emeljen vádat csoportok ellen, amelyek kiállnak a hitükért, még akkor sem, ha hibáznak, vagy túloznak...

4. Ön nem tagadja, hogy a Papi Békemozgalomnak nagy befolyása van és hogy püspökök is tartoznak közéjük. De különbséget tesz a Magyar Fölkelés (1956) előtti idő — amikor a békepapok függetlenek voltak a hierarchiától — és a mai helyzet között.

Ez a különbség nem azért áll fenn, mert a békepapok vezetői megtértek volna, hanem azért, mert a hierarchia magatartása változott meg. Mert mióta a püspökök a Mindszenty bíboros által megjelölt utat elhagyták és állami nyomással békepapokat szenteltek püspökökké, állt csak újra vissza az egység hierarchia és békepapok között... amire sajnos senkisé is lehet büszke!

5. Ön védi a keleti politikát. Argumentumnak hozza Casaroli bíboros államtitkárrá való kinevezését... — Meg vagyok győződve, hogy ennek a politikának a veszélyeit csak az Egyház iránti szeretetből és üldözött testvéreink iránti aggodalomból kockáztatta Casaroli bíboros... De nem tudom követni Önt abban, amikor ezt azzal magyarázza, hogy a mostani Pápa osztja az Ön véleményét, hogy a „kis lépések” és „szerződések” magyar útját folytatni kell.

6. Interjújában Mindszenty bíboros fogását illetően... nem talált jobb feleletet, mint a szónoki kérdést: „Hát Kádár, a Párt főtitkára, nem ült börtönben Sztálin alatt?” — Hogyan állíthatja a Római Szent Egyház bíborosa, aki Mindszenty érseki tróniát birtokolja, megkínzott hivatali elődjét azzal a kommunistaival egy sorba, aki a Magyar Fölkelés idején elárulta és akasztófára juttatta bajtársait és az Állami Egyházügyi Hivatalnak szabad kezet adott az Egyház tönkretételére?

7. Említi azokat a leveleket, amiket a mostani Pápa a magyar püspökökhöz, papokhoz és hívekhez intézett. — Hogy nem talál bennük kritikát a magyar hierarchia hivatali ténykedéséről. — Én csak azt tudom, hogy az 1980-as húsvéti levél a hitoktatás égető problémájáról az Ön katolikus hetilapjában, az „Új Ember”-ben, telies egészében megjelent... De azt is tudom, hogy a levél 1980. június 1-i verziója, amit az összes templomokban felolvastatott egy hónappal később, megcsönkített szöveget hozott. A teljes szöveg az „Új Ember”-ben 556 sort tesz ki. Ebből az Ön körlevelében, amit a plébániákhoz intézett, csak 177 sor maradt, 37 sort saját szavaival adott vissza, 343 sort pedig (61,7 %) a pápai írásból teljesen kihúzott.

Mindez valószínű az AEH utasítására történt... Hajlandó vagyok elhinni, Ön ezt a botrányt nem tudta megakadályozni. De lehet-e ilyen áldatlan hely-

Lengyelország nagy primása 1901 – 1981

Május 28-án Varsóban elhunyt Stefan Wyszynski bíboros, Lengyelország primása. A 80 éves kardinális súlyos gyomorbetegséget szenvedett. Nagy honfitársa és testi-lelki jóbarátja, II. János

Pál pápa elleni merényletet ezért nem is merték közölni vele. Mikor végre megtudta a hírt, teljesen nyugodt maradt, csak párnájába süssedve lehunyta a szemét és magában imádkozott.

— Lengyelország egyszerre két nagy fia életéért aggódva merült mély gyászba: a lengyel Pápa és a lengyel Primásért imádkoztak és sírtak egyszerre az emberek az utcákon, tereken és a templomokban. A lengyel rádió és televízió állandóan adott jelentéseket mindkét nagybetegről, és minden szórakoztató műsor szünetelt, színházban és moziban is. A Pápa súlyos sebesülése is annyira lesújtotta, hogy varsói rezidenciájában föladták neki a Betegek Szentségeit. Utána betegágyánál összegyűlt a lengyel Püspöki Kar. Megköszönte nekik a hosszú testvéri együttműködést: 30 év! Megáldotta őket és a lengyel népet. Búcsúszavait híveikhez hangszalagra vették és hangszórón közvetítették a belvárosban. A katedrálisban tartott könyörgő szentmisét Lengyelország két nagy fiáért helyszíni közvetítésben hozta a rádió és a televízió. A közös nemzeti gyász, mint annyszor a történelem folyamán, még jobban összeforrasztotta ezt az utóbbi időben annyira próbára tett népet, és ebben nincs különbség hívő és nemhívő lengyel között. — A lengyel Pápa és a Primás a lengyel nép szabadságáért és nemzeti függetlenségéért folyó küzdelemben szimbólum lett. És még egy csodálatos dolog történt ezekben a napokban Lengyelországban: a tömegmédiákkal is kibékült a nép. Azelőtt a tömegmédiák a nemzet lelkétől idegen műsort és idegen érdekeket szolgáló híreket hoztak, most még a pártsajtóban is megszólalt a lengyel szív és a lengyel hang.

★

Olvasóinkat biztosan érdeklik Stefan Wyszynski közelebbi életrajzadatai: 1901 augusztus 3-án született északkelet Lengyelország Zuzela helységében. Apja falusi tanító és kántor. Középiszkoláit Varsóban végezte, 1920-ban Wrocla-

zetben sajtókonferenciákon, rádió- és TV-interjúkban, az európai püspökökkel való beszélgetésben, a kommunista kormány propagandistájaként fellépni, az igazságot elcsavarni és szuperoptimista nyilatkozatokkal megzavarni azokat, akik üldözött Egyházával szemben szóvalma éreznek?

8. Dicséreteiben a magyar kormány felé azt is állítja... „nem mi, az Egyház, valószínűleg meg a Quadragesimo Anno-t, hanem a marxizmus”. Ha ez igaz, mivel magyarázza a születések katasztrófális csökkenését országunkban? Mivel magyarázza az öngyilkossági dagályt, ami Magyarországot a világstatisztika első helyére emelte? Amikor XI. Pius pápa a Quadragesimo Anno-ban panaszkodik, mert „olyan sokan mentek át a mi táborunkból a szocializmus soraiba”, — hogy is sejtette volna, hogy 50 évvel később Ön is, Bíboros úr, azokhoz tartozik majd, akik kapituláltak és az ellenség kezére dolgoznak...?

Szegény Bíboros úr! Bocssáson meg nekem, hogy papjait, híveit, leigázott országát és az Isten szent Egyházát az Ön engedékenységgel szemben kell megvédenem. Én nem vagyok a bírāja. Én nem ítélek a szándékai fölött. De én elődjének megígértem, hogy mindent megteszek az Ő „nyája” érdekében...
Werenfried van Straaten o. praem.

wek egyházmegye szemináriumba lépett, 1924-ben szentelték pappá. Teológiai doktorátust a Lublin-i egyetemen szerzett, disszertációjában a család, az egyház és az állam nevelői feadatát tárgyalta. Volt újságíró is, később pedig a Lublin-i egyetem teológiai tanára. Foglalkoztatták munkásvédelmi problémák kérdések és a szakszervezetek. Ezért bejárta Franciaország, Belgium és Hollandia munkásközpontjait. Otthon már ebben az időben munkáspapként emlegették. 1948-ban nevezte ki XII. Pius pápa Varsó és Gniezno érsekévé, 1949-ben 47-éves korában lett a lengyel egyház Primása. Küzdelmes, nehéz évek következtek. És ugyanaz a sors várt rá, ami Magyarországon Mindszenty bíborosra, Prágában Berán és Jugoszláviában Stepinac Zágráb-i érsekre. Mindnyájukra börtön várt. Mindszentyt 1948 decemberében, Wyszynskit pedig 1953 szeptemberében tartóztatták le. Mindszentyt az 56-os forradalom, Wyszynskit a „Lengyel Október” szabadtotta ki. Gomulka, a lengyel kommunista párt főtitkára, és Wyszynski közt eleinte hallgatóságos „megértés” állt fenn, később azonban a pro-moszkovita irány kerekedett felül. Wyszynsky ekkor a nemzetellenes törekvésekkel szemben a lengyel történelmi hagyományokra appellált. A lengyel millenniumi (ezredév) ünnepek felrázták az egész népet.

Wyszynski fel akarta számolni a II. világháború óta csak még jobban kiélesedett lengyel-német történelmi ellentétet. Ezért írta meg híres „engesztelő” levelét a német Püspöki Karhoz. A kommunisták erre gyűlölet-kampányt indítottak ellene, a lengyel ügy elárulásával vádolták és ezért három évig nem hagyhatta el Lengyelországot. A lengyel Primás ezekben a harcokban egyre határozottabban a nép oldalára állt, így pl. az 1968-as egyetemi és az 1970-es munkásmozgalmi tüntetések idején.

A Gierék-rezsim idején már teljesen világos volt, hogy a lengyel nép Wyszynski, illetőleg a lengyel Egyház oldalán áll minden fontos nemzeti kérdésben is. Ezért egyre keményebb kritikát gyakorolt a rendszer elnyomó politikájával szemben, amely a vallásukat gyakorló személyeket másodrangú állampolgárokká akarta degradálni. Szót emelt a munkások lehetetlen alacsony béréért. 1975-ben megakadályozta az új lengyel alkotmánytervezetet, amely Lengyelország sorsát még szorosabban ösze akarta kapcsolni a Szovjetunióval. Akarva-nemakarva, így lett nemcsak a lengyel egyház feje, hanem Lengyelország legfőbb tekintélye is.

Wyszynski legfőbb érdemei egyházi-politikai szempontból: VI. Pál pápa keleti politikája idején mindig erélyesen megakadályozta, hogy a Pápa követé, Casaroli érsek, a lengyel Püspöki Kar megkerülésével tárgyaljon és kössön egyezményeket a kormánnyal. A lengyel papságot mindig sikerült megtartania teljes hűségben és egységben az Egyházzal minden békepapi mozgalommal szemben. Köztudomású, hogy Wojtyła Károly krakkói érsek útját I. János Pál pápa halála után nagy tekintélyével és bölcsességével ő egyengette a
(Folytatás a 4. oldalon)

VIDA ISTVÁN (Tübingen):

Elavult, vagy még időszerűbb?

A Quadragesimo anno mérége

(2.)

Előző alkalommal azt vizsgáltuk, mi érvényes ma is a XI. Pius által 1931-ben kiadott szociális körlevélből. Arra az eredményre jutottunk, hogy irányelvei semmit se vesztek érvényükből. Maradandó időszerűségüket különösen azoknak a társadalmaknak világos elméi foghatják fel, akik a kollektív totalitárius alternatíva életképtelenségét saját bőrükön tapasztalták meg. Ha ugyan ismerik a Quadragesimo Annó-t és nem intézik el kiegészítve a fasisztagyánúsna kikiabált ún. hivatásrendi gondolat miatt, mint ahogyan az más évtizedeken is előfordul. Ezen a ponton hagytuk abba legutóbb, itt folytatjuk most, amikor az enciklika hatásával foglalkozunk.

TÉVES KAPCSOLÁS

Alig néhány évvel megjelenése után két európai országban is hozzáfogtak a hivatásrendiség ún. megvalósításához. Az egyik a polgárháborús zűrzavarból alig-hogy kilábaló Ausztria volt, amelynek a pusztaság létért kifelé is harcolnia kellett, a Hitlerék részéről fenyegető bekebelezés veszélye ellen, ami 1938. márciusában mégis bekövetkezett és az önálló kísérletnek véget vetett. A jól-rosszul kezdeményezők felőrödtek az ún. ausztromarxizmus és a náciizmus malomkövei között. A másik a tekintélyuralmi Portugália volt, Salazar vezetése idején, ahol felülről lefelé akarták — megintcsak — megvalósítani. Érthető, hogy mindkét esetben alig jutottak túl formális keretek, munkavállalói és munkáltatói kamarák törvénybe-iktatásán, illetve apparátusuk felállításán. A szerves fejlődés alapja, az egészséges demokrácia hiányzott. Körülbelül úgy képzelték az egészet, mint amikor totális rendszerekben a párt (ti. az egyélen és mindenható) terjedelmes határozatok hozatalával óhaját a szüntelen válságból kilábolni.

Visszaemlékezve hazai szociális mozgalmainkra, amelyek a Quadragesimo Anno alapján álltak, megállapítható, hogy mi — bár hatalom híján — hasonló hibába estünk, amikor előre kidolgozható programnak véltük azt, ami inkább iránymutatás volt a józan útkeresés végpontja felé. Nagy fáradsággal elkészítettük a munkáskamarák, foglalkozási- és hivatási testületek szerkezeti modelljét, amelyek

LENGYELORSZÁG NAGY PRÍMÁSA

(Folytatás a 3. oldalról)

pápai trón felé. Nehéz kérdésekben, amikor a megosztott magyar hierarchiával nem lehetett elintézni, Wyszyński közvetített a Szentszéknél, még pedig a hagyományos lengyel-magyar történelmi sorsközösség jegyében. Így került el-lentétbe Lékai László magyar prímással is a legutolsó pápai konklávé akalmával. A legutóbbi lengyel munkásmozgalmi harcokban (Solidaritás) a legkritikusabb pillanatokban a nemzeti alapon álló munkásvezérek Wyszyński tanácsát kérték ki. Az ő bölcs mértéktartása és előrelátása tartotta meg a mozgalmat végig törvényes vonalon. A lengyel prímás, Wyszyński, elévülhetetlen történelmi érdemeket szerzett nemcsak hazájában, hanem az egész keresztény Nyugaton.

H. F.

mind aulról választott tisztviselővel, a munka és a tőke egyenrangúsága alapján, valamint az érdekcsoportok önkormányzatát biztosítva működnek majd a megújult országban, ahol az állam minél kevessebbet igazgat és „seftel”, sokkal inkább mint döntőbíró és a „fair-play” őrzője ténykedik. Lehet, hogy elsiettük, el is túloztuk a tervezést, de nem ártottunk vele a dolgozóknak. Sőt ellenkezőleg: tudatosítottuk bennük, hogy egy valódi rendszerváltozás nem abban áll, hogy azok lesznek igazgatók, gazdasági vezetők, akik eddig munkások voltak (még több hatalommal, mint elődeik), hanem abban, hogy a mindenkori munkavállalók alkotmányosan és valószínűsége beleszóllhatnak, befolyást gyakorolhatnak sorsuk alakulásába.

A KONTÁROK „SIKEREI”

Az enciklika hatásai a történelem kisebb vagy tekintélyesebb színpadán szinte túl gyorsan jelentkeztek, nem hoztak sikert, de ami igaz, az igaz — kárt sem. Ortodox liberálisok, rövidlátó kapitalisták és masszív marxisták mindent elkövettek — saját hasznuk, vagy rögeszméjük miatt —, hogy a Quadragesimo Annó-t elföldeljék. A „rend”, „rendiség” szavakba kapaszkodtak és a körlevél tartalmát mellőzve, egy új hűbériség ötletét fogták rá. Franciában ennek a „corporativisme” szó a megfelelője, ami újabb gondolatátvitást tett lehetővé Mussolini korporatív államával. Így sikerült aztán még „fasisztagyánús”-sá is torzítani a képet. „A szerencsétlen hivatásrendi” kifejezést ma a teljesítmény-közösség (Leistungsgemeinschaft) kifejezéssel helyettesítettük — mondja az enciklika egykori fogalmazója, N e l - B r e u n i n g —, de attól tartok, nem életem már meg azt az időt, amikor erről újra beszélni lehet és a félreértések tisztázódnak.

EMBERSZABÁSÚ HALADÁS

De valóban megszűnt-e hatni a sokat vitatott Quadragesimo Anno? Ha a kérdésre hiteles választ keresünk, meglepő eredményre jutunk. Nem elgondolkodtató-e, hogy a második világháborút követő változások azokban az országokban hozták a legmagasabb életszínvonalat, a legnagyobb szabadságot és szociális el-látottságot, ahol — ösztönösen vagy tudatosan — a keresztény humánus „természetadta” elveihez igyekeztek igazodni? Az európai újrakezdés három nagy katolikus államfője, Adenauer, De Gasperi és a francia Schuman jól látták, hogy az 1931-es pápai körlevél utrahalója a jelenben fontosabb, mint a későbbi jövőre utaló útjelzése. Mit foglalt magában ez? Nehéz utrahaló: s a r k k ö v e k e t, amelyekre a társadalom meglévő érdekcsoportjai, szakszervezetei és egyéb szabad társulási ráépüljenek.

Négy sarokkőről van szó. Az első a s z u b s z i d i a r i t á s elve. Amit az egyén, vagy kisebb közösség maga elintézhet, ne bizzuk nagyobb, magasabb közületre és csak az irányítást, döntést az államra, ha feltétlen szükséges. A második az a u t o n ó m i a elve: minden természetadta és funkcionális közösség saját belátása szerint intézze a hatáskörébe tartozó ügyeket. A

harmadik a p a r i t á s elve vagyosnosak és vagyontalanok, munkavállalók és munkáltatók között, akik személyesen vagy szervezeteik által közös kérdéseikben közösen döntenek. Ha nem jutnak egyezsége, akkor lép be a pártatlan állami egyeztető, illetve határozó közeg. Ebből a folyamatos párbeszédéből keletkezik a p a r t n e r s é g valamelyest hasznos, emberséges tudata. Végül a negyedik elv a k ö z j ó elsőbbségét szögezi le az egyéni- és csoport-érdekekkel szemben. Mi a közjó? Röviden: h a r m ó n i a és p r o s p e r i t á s, amely nélkül beteg a társadalom.

MIK A TÉNYEK?

Adenauer kancellár 1951-ben, Nyugat-Németországban törvényesen megvalósította az egész ruhrvidéki bányászat és kohászat területén a p a r i t á s o s — nem üzemi tanácsot, hanem — v á l l a l a t v e z e t é s t, amely azóta is

A magyar Pax Romana kongresszusa

Assisi — lehetett-e méltóbb helye ennek a találkozásnak, mint a kereszténység egyik legrokonszenvesebb alakjának, Szent Ferencnek, Isten szegényének a születési és működési helye? Onnan, az umbriai hegyes-dombos tájról indult el nem egész nyolc évszázaddal ezelőtt az a ferences mozgalom, amely a keresztény világot megújította, gondolkodását, szemléletét a gyökerekhez vezette vissza. Kézenfekvő volt, hogy a rendkívüli színhely rányomta bélyegét a magyar katolikus értelmiségiek Pax Romana szervezetének idej kongresszusára.

Bevezetőként *András Mária*, Münchenben élő művészettörténész végigvezette hallgatóit azon az erkölcsi forradalmon, amely Assisi Szent Ferenc példája és kezdeményezése nyomán a keresztény világon végigvonult.

A kongresszus első, „szentferenci” napja megadta a további előadások és viták alapszellemét. Az idej vezértéma ugyanis az „Alakuló ember”, a változó, mozgó világban szilárd helyét kereső és a külső kihívással szemben önmagát állandóan formáló ember volt. *Horváth Árpád* luzerni filozófia-professzor a „Lét és birtoklás” kérdését vizsgálta, *Morel Gyula* innsbrucki jezsuita szociológus professzor azt elemezte: mi a keresztény ember helyzete és feladata a változó értékrendszerek korában. A Rómában élő, ugyancsak jezsuita *Szentmártoni Mihály* a pszichológus szemével taglalta az annyi mai — főleg útkereső fiatal — ember által érzett vakvágányokat és az ezekből mindenki számára mindenkor nyitvaálló személykialakítási távlatokat. *András Károly* müncheni tudományos kutató arra a kérdésre kereste a választ: hogyan fest a nemzeti identitás, a nemzeti tudat problémája a mai szétszórt magyar világban. *Békés Gellért* a Szent Anzelm és a Gregoriana egyetem tanára végül az emberi élet végső céljának, e cél tudatának az óriási emberalakító erejét elemezte.

Szennay András pannonhalmi főpát, a budapesti Hittudományi Akadémia tanára a magyarországi vallásos jellegű kisközösségek szerepéről adott átfogó képet. „Az egyház újraéled a kö-

fennáll és működik. A hetvenes években némi módosítással kiterjesztették az ország összes nagyüzemére. Fahrtnann, a nyugatnémet szociáldemokrácia egyik legtekintélyesebb szociálpolitikusa nemrég egy kerekasztalnál megállapította, hogy a munkásmozgalom fejlődése az utóbbi évtizedekben a katolikus szociáletika erős behatását tükrözi. Ez nemzetközi viszonylatban megfigyelhető minden kontinensen, minden iparosodott szabad országban. A klasszikus kapitalizmus már régóta kénytelen a kapituláció rögs útján bandukolni. Ahogy K. R. Popper mondja: benne élünk már a nagy átalakulás folyamatában, csak nem kurtólik fantárok! A nyugati világban sokkal társadalmibb a termelés és elosztás jellege, mint odaát, ahol „népgazdaság”-ról beszélnek.

Mi könyvelhető ebből a Quadragesimo Anno javára? Közvetlenül az, amiért követői küzdöttek. De több történet követe! Amit az enciklika az emberi boldogulás természetörvénye nyomán ajánlott, ugyanarra jöttek rá a világ szabad s józan többségei a társadalmi és történelmi tapasztalásból.

zösségben” — előadásának már a címe is tájékoztat az általa kifejtettek lényegéről. Ahol az egyházi közösségi élet erőtlenné válik, megfogyatkozik, elhal — mutatott rá — ott a hit is kihál a lelkekből, helyét üres formalitásként fennmaradó vallásos gyakorlat foglalja el. Az egyháznak nemcsak a lelkekben, hanem a hívők közösségében is hiteles módon kell realizálódnia. Az újjáéledés jelei ott tapasztalhatók, ahol a fiatalok újra megélik, hogy a krisztushívők közösségének tagjai. Ezek az élő csoportok nemcsak örvendetes megújulást jelentenek, hanem egyenesen nélkülözhetetlenek: csak közreműködésükkel lehet akár a katekézis, akár az evangelizálás korszerű útjait részben kipróbálni, részben életreváltani. Más országokban, földrészekben születő modellek nem másolhatók le, egységes sémák Magyarországon sem jelölhetők meg. A kockázatok ellenére helyet kell adni a kísérletező munkának, a kreativitásnak, az alkotó fantáziának, az idők jeleire ügyelő lelkiületnek. Kinek-kinek saját ajándékát, karizmáját kell felajánlania a krisztusi közösség szolgálatára.

Skultéty Csaba

A PÁZMÁNEUM KÖZLEMÉNYE

**A bécsi PÁZMÁNEUM előjárósága ez-
úton is hálás köszönettel nyugtazza az
1980 június 1-től 1981 május 20-ig, az
Intézet céljaira beérkezett adományokat:**

Dr. M. A. Cs. Berlin: DM 300.— (S 2.097.20); N. J. Basel: Sfr. 500.— (S 3.895.—); Mrs. Szabó Margit, Calgary: CN \$ 20.— (S 200.40); Ft. Mikó Gy., Essen: DM 20.— (S 140.—); Károlyi József, DK: CN \$ 10.— (S 110.—); R. H. Wien: S 3.500.—; Szent István Egylet Wien (Kocka-akció): S 2.000.— — Összesen S 11.942.60.

A Pázmáneum bankszámlájára a jövőben érkező adományokat az Életünk jövő évi júniusi számában mutatjuk ki legközelebb. A számla adatai: *Bankhaus Scheinhammer und Schattera*, A-1010 Wien, Goldschmiedgasse 3. Bankleitzahl: 19190. Konto Nummer: 13352, *Pázmáneum*, A-1090 Wien. Az összeg rendeltetésének feltüntetését kérjük.

A fenti kimutatás az intézet kápolnájának renoválására küldött külön-rendeltetésű összegeket nem tünteti fel. Hasonlóképpen nem szerepelnek benne növendékek külön számlájára küldött esetleges adományok.
Jótevőinkre az Úristen áldását kérjük.

Pünkösdi levél

A tudományos világ, de a kíváncsi átlagember is lázasan várta az első űrrepülőgép földkörüli pályára bocsátását. A korábban még fantasztikusnak tűnő elképzelések egyre gyorsuló megvalósulásának vagyunk tanúi. Egyre tökéletesebb eszközök röppennek az űrbe, hogy vallassák az ismeretlent, a végtelent s a légkör hályogától megszabadult szem kíváncsian tekint paraboláival, lencséivel a háborzongató távolságokba.

Az ember, a teremtmény türelmetlenül faggatja az alkotást. Választ vár valahonnan, valamiről vagy talán Valakitől. Kérdez a Természettől, és már nem hallja meg embertársainak szavát, kiáltását, nemhogy sóhaját. Várja a választ, de már régen csak a túlélést remélik önző szemszögéből. Az „Ember”, amely címszón a ma még kőkorszak szintjén élőket is értenünk kell, polarizálódott. A tudás hatalommá vált és kegyetlenül uralkodik. Mindig többet és többet akar kicsikarni az alkotásból, miközben lassan-lassan megfélemezik az Alkotót. A jólétben és megelégedettségben élő ember elakultságában tagadja is létezését. Nem érzi szükségét már. Rezigndálódott.

A Teremtő nem követelt az embertől űrhajót és elektronikát. Csak hitet kért és a parancsok betartását. Nem követelte az embertől, hogy űrhajót építsen és úgy jusson el hozzá. Ő jött el helyébe és átadta csodálatos országának kulcsát. Ő jött el, pedig tudta, hogy meggyalázzák. Mégis eljött, hogy itt maradjon a Szentlélekben.

Vajon hasonló lázas ütemben építi-e az ember lelkének „antennáit” az Ő befogadására? Érti-e még szükségét az Alkotónak?

Pesszimizmus nélkül is elég komor a látóhatár. Nagy szükség van tehát azok imájára, akik még imádkozni tudnak.

Imádkozunk a Kegyelemért, hogy az Alkotás megismerése utáni vágy párosuljon az Alkotó megismerésének vágyával!

Imádkozunk a kegyelemért, hogy az ember újra magára találjon Teremtőjében!

Imádkozunk a kegyelemért, nehogy a tudásában bízó ember göggyében vagy elkéséredésében elpusztítsa önmagát és az Univerzumban a neki kijelölt, meleg otthonát: Földünket is!

Dr. Mertz Tibor
(Schwenningen)

JÓTÉKONYSÁGI EST PÁRIZSBAN A MÁLTAI LOVAGREND MAGYAR TAGOZATÁNAK RENDEZÉSÉBEN

Emlékeztetes, hogy a Máltai Lovagrend Magyar tagozata (szövetsége) 25 évvel ezelőtt a magyar forradalom fiatal menekültjei számára több mint 30 főiskolai ösztöndíjat szerzett. Ennek a hatalmas, nemzetközi karitatív szinten nagytekinthető szervezetenek nincs hírverésre szüksége. Helyesnek tartjuk azonban, hogy a 25 évvel ezelőttihez hasonló akcióról néha megemlékezzünk. Így a március végén Párizsban a XVI. kerületi Városháza dísztermében a Magyar Máltai Lovagok és a Magyar Hölgyek Klubja által rendezett jótekonysági estről, amelyen a magyar zenekar és cserkészek részvétele a félezer főnyi francia közönségnél nagy magyar sikerként marad az emlékeztetésben. A rendezés Radvánszky bárónő segítségével v. Lentulay György árdeme. Francia részről számos prominens személyiség, köztük a magyar-francia v. Yves de Daruvár, gróf Poninski, a lengyel Máltai lovagok elnöke, valamint a társ-lovagrendek képviselői vettek részt, köztük Fáy Gedeon a Johanniták magyar kommandátora. Az esten a párizsi Magyar Misszió vezetője Főt. Dr. Hiero is résztvett.

Az Egyház életéből

A NÉMETORSZÁGI MAGYAR LELKÉSZEK TAVASZI KONFERENCIÁJA

A németországi magyar lelkészek tavaszi konferenciája április 20—30-ig volt Wernauban, Stuttgart mellett. A konferencián két lelkész kivételével, akik betegség miatt kimentették magukat, 15 magyar menekült lelképásztor vett részt.

A tárgysorozat főbb pontjai:

1. A németországi főlelkész, Valentin Géza, és Msgr. Ambrus Szaniszló, frankfurti magyar lelkész üdvözlése magas pápai kitüntetésükkel kapcsolatban.
2. A németországi magyar lelképásztorok általános képe.
3. Az otthoni magyar egyház helyzete.
4. A Kastli-i Magyar Gimnázium jelenlegi helyzete. Kilátások a jövőre vonatkozólag.
5. Beszámoló az ifjúsági munkáról: cserkészlet.
6. Az „Életünk” folyóirat helyzete. Indítványok a lap anyagi, tartalmi és személyi problémáira vonatkozólag.

A konferencia lelki vezetését (elmélkedések) Ritter Márton Ft. úr végezte nagy buzgalommal. A lelkészkedő pap mai helyzetét, reményeit és csalódásait vizsgálta, velünk együtt mintegy át-elmélkedve a problémákat az evangélium tanítása alapján. Mindnyájan élvezettel hallgattuk.

A konferenciát mindvégig paptestvéri szellem jellemezte.

Az őszi európai magyar lelkészi konferencia a római zarándoklatra való tekintettel Königsteinban lesz szeptember 14—18-ig. — Meghívó pontos tárgysorozattal még a nyári szünet előtt kimegy.

MAGYAR ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A zarándoklat rendezősége közli:

a) Szerettük volna, ha a zarándoklat idején a Szentatya a magyaroknak külön szentmisét mond. Kérésünkre Silvestrini érsek, a Vatikán külügyminiszterre válaszolt: A szentmise helyett inkább egy kiemelkedő kihallgatást helyeztettilátásba. — A Szentatya ellen elkövetett merénylet ellenére is, reméljük, minden sikerül. Imádkozunk! — A végleges választ, a levél szerint, hamarosan megkapjuk.

A római hivatalokkal és Msgr. Mester István preláttal állandó kapcsolatban vagyunk.

b) A római programot véglegesen csak akkor tudjuk összeállítani, ha fenti kérdéseinkre biztos ígéretet kapunk.

c) A római templomokban Msgr. Mester István foglal helyet a közös magyar liturgiára. P. Salamon László a szertartások és az ének vezetését vállalta. P. Salamonnál kapható a „római magyar tájékoztató.” A zarándoklatot szervező lelkészek és mások tőle kérjenek az óhajtott mennyiségben példányszámokat.

d) Illetékes vatikáni körök felfigyeltek az őszi magyar zarándoklat hírére. — Nemcsak Szent Erzsébet iránti tisztelőtünk kell a zarándoklatunk folyamán bebizonyítani. Az emigráns magyaroknak ez lesz az első hivatalos tisztelgése !! János Pál pápánál. Ezért is kérünk minden paptestvért, tegyen meg a siker érdekében minden lehetőt.

Szöke János
az Európai Magyar Papi Szenátus elnöke

A POZSONYI TEOLÓGUSOK ÜGYE

A pozsonyi szeminaristák ügye lassan nemzetközi botránnyá dagad. A világ felfigyelt a csehszlovákiai kultuszminisztérium intézkedésére, amely korlátozni kívánja a papi utánpótlást. A pozsonyi szeminárium növendékei — mint ismeretes — megtagadták azt az utasítást, hogy vegyenek részt a „Pacem in terris” által rendezett tanfolyamokon. Ezenkívül 120 papnövendék éhség-sztrájkot kezdett.

A pozsonyi teológusok akcióját erkölcsi támogatásban részesítették a bécsi egyetem teológiai fakultásának diákjai, majd kivétel nélkül valamennyi osztrák papi szeminárium. A nyugatnémet katolikusok szervezetének elnöke, Maier bajor kultuszminiszter pedig az ENSZ kulturális szervezetéhez, az UNESCO-hoz intézett levelet. Az ügy magában Csehszlovákiában is nagy hullámokat vetett. Nemrégiben a katolikus családok valamennyi hívő nevében levelet intéztek a szeminaristákhoz. A levél többek között ezeket mondja: „Köszönjük, hogy megmutattátok az utat. A jövőben mi is bátrabban hirdetjük meggyőződésünket, mert a ti tanúságtételeitek bizonyítja számunkra, hogy Isten velünk van. Egy nép, amelynek fiai ilyen elvhűségről és jellemességről tesznek tanúságot, nem pusztulhat el” — hangzik a pozsonyi papi szeminárium diákjaihoz intézett levél, amely a „szülők, gyermekek és fiatalok” aláírását viseli.

V. G.

Németországban az evangélikusok és a katolikusok közös programokkal ünneplik Thüringiai, azaz Magyarországi Szent Erzsébet halálának 750-ik évfordulóját, amely november 15-én lesz. Mint tudjuk, a magyar királylány a thüringiai örgróf hitvese lett, a szegények istápolója. Szent Erzsébet kultusza Magyarország és Németország határain túl, szerte Európában ma is rendkívül eleven. Werner Leich Eisenach-i püspök bejelentette, hogy novemberben ökumenikus záróünnepségen mind katolikus, mind evangélikus részről megvilágítják Szent Erzsébet jelentőségét.

Firenzeben restaurálják a dómmal szembenlévő keresztelő kápolna bronzkapuit. Ezeket a kapukat évszázadok óta a világ minden zarándoka és turistája megcsodálja. Legszebb és leghíresebb közülük a keleti kapu — amelyet Lorenzo Ghiberti domborművei díszítenek s melyet az egész világ a paradicsom kapuja néven ismer. Ezt a nevet Michelangelo adta, mert annyira elbűvölte őt Ghiberti pártatlan alkotása.

HELYREIGAZÍTÁS

Az „Életünk” XIII. évf. 4. szám, 1981 április, 3. oldalán „A horvát katolikus egyház helyzete” (KNA) c. cikk első bekezdés második és harmadik mondata így hangzik:

„Még Szent László király kötötte meg a barátságot Zvoimir horvát királlyal mikor feleségül vette leányát. Így örökölte a horvát trónt.”

Ez történelmi tévedés. Szt. László nem vette feleségül a horvát király leányát, ő német udvarból házasodott. Ellenben Zvoimir nőül vette Szent László nővérét, Ilonát. És mikor a horvát királyi család kihalt 1091-ben, az özvegy Ilona királynő és pártja László magyar királynak ajánlotta fel a horvát koronát. De csak Kálmán király lesz az első magyar-horvát király, kit 1102-ben koronáztak meg Biogradban horvát királlyá.

Fuchs József
7257 Ditzingen

A forrásnál

A magyar cserkészek őrségi regös tábora

Az európai magyar cserkészkerület húsvéteti regös tábortát idén is a burgenlandi Felsőőrön rendezték meg. A városi internátus korszerű épületében mintegy száz magyar cserkészt szállásoltak el, Európa különböző országaiból. Minden évben más magyar tájegység, idén a Palóc föld népművészetével, dalaival, balladáival és táncaival ismerkedtek meg a tábor résztvevői.

A munkacsoportokba osztott fiatalok napirendje szoros volt, de azért szórakozásra is maradt idő és egy ruszti kirándulás is szerepelt a tábor programján. A magyar cserkészek őrségi munkájáról az osztrák rádió és televízió is riportot közvetített.

Húsvét vasárnap a cserkészek színvonalas műsoros esttel búcsúztak el az őrségi közönségtől. Nagy sikere volt a kitűnő táncsoport fergeteges táncainak, a szép palócföldi balladáknak és a citerások játékaiknak. Egy-egy műorszám között az énekkar nórádi népdalokkal szórakoztatta a közönséget. Az előadás szünetében a vendégek megtekintették a hímző lányok és a faragó fiúk által készített mutatós népművészeti tárgyakat.

A búcsúest vendégei között volt Dr. Gyenge Imre felsőöri református püspök és Dr. Galambos Iréneusz alsőöri katolikus plébános is. Ez azért jelentős, mert az őrségi magyarokhoz csak a papjaik segítségével juthat el a kívülálló. Az ok: Trianon után az őrségi magyar falvaknak nem maradt más szellemi vezetőjük, csak a papjuk. Így a magyar lelkészekre hárult az igehirdetés mellett a nyelv, a kultúra és a magyarságtudat ápolása is. Nem ismeri az őrségi magyart, aki még nem hallotta a másfélezer hívet számláló felsőöri református gyülekezetben, izes őri kiéjtéssel felcsendülni az ősi zoltárokat, aki még nem vett részt az alsőöri katolikus templom magyar miséjén és nem járt az őrszigeti evangélikusok templomában, amelynek bejárata fölött ez olvasható: „Erős várunk nékiünk az Isten!”

Elismerés illeti az európai magyar cserkészkerület vezetőjét, Kölley Györgyöt, hogy felismerte, mit jelent a húsvéteti regös tábor számára az őrségi környezet. Ez az egyetlen hely a szabad világban, ahol a magyar népraizzal ismerkedő fiatalok közvetlenül meríthetnek a forrásból, a magyar falvak ősi kulturájából, anélkül, hogy a magyar követség kétesértékű meghívását igénybe véve, hivatalosan ellátogatnának oda, ahol a cserkészmozgalmat betiltották, vezetőit meghurcolták, a keresztény erkölcsre és a magyarságtudatra épülő szellemét pedig száműzték az ifjúság nevelési normái közül.

Juhász László

Új könyvesemény! Megjelent!

Kapható!
Csonka Emil
A FORRADALOM
oknyomozó története
1945–1956

Csonka Emil könyve hiteles történelmi mű, izgalmas olvasmány, hézagpótló munka, a forradalom kézikönyve, a 20. századi magyar történelem 12 évének drámai megelevenítése.

A könyv ára: 39.80 DM, vagy 19.80 USA dollár, plusz portó. Fizethető csekkel, money orderrel, postautalvánnyal. Megrendelhető a szerző címen: Dr. Emil Csonka, Elektrastr. 58, D-8000 München 81, BRD, W. Germany

Hazai figyelő

Lakás gondok

A nagyarányú lakásépítési program ellenére változatlanul súlyos a lakáshiány, főként Budapesten és nagyobb vidéki városokban. A fő ok a vidéki lakosság elvándorlása, és a korszerűtlen házak lebontásának szükségessége. A lakáshelyzet az európai statisztikában a 20. helyen áll, ami 23 ország sorrendjében nem túl előkelő helyezés. Még ma is feltűnően sok a komfort nélküli lakás (37 %). Az egyszobás lakások 65 százalékában nincs vízvezeték és 53 százalékában hiányzik a vízóblítéses W. C. Az ország 3,5 millió lakásából csaknem egymillió egyszobás. Különösen súlyos és nehezen megoldható a fiatal házaspárok lakáshelyzete. Vidéken évi átlagban a lakásigénylő fiatalok 10, Budapesten 6 százalékát tudják kielégíteni a tanácsok. A fiatalok várakozási ideje országosan 10 esztendő.

Elszaporodtak az utcai rablások

A budapesti főkapitány beszámolója szerint, az utóbbi időben nőtt az utcai garázdálkodások, támadások száma. Főleg az esti, vagy éjszakai órákban lakásokra igyekvő emberek, gyakran védtelen idős asszonyok sérelmére követnek el rablást. A tettesek többsége visszaeső bűnöző, soraitkat azonban egyre több 20—25 éves fiatal gyarapítja. Az elmúlt év második felében főleg a XI. kerületben nőtt a rablások száma. Ittas állapotban lévő személyek ellen évente mintegy 150 rablótámadást követnek el a fővárosban. A támadók rendszerint leütik áldozatukat, kést vagy fegyvert ritkán használnak.

Gyűjtsd a vasat és a fémet...

Pocsékoló nemzet lettünk, amely nem tudja megbecsülni saját hulladékát — panaszkodik a Pest Megyei Hírlap. Amíg a papírhulladéknak Svédország 35, az NDK 47, Ausztria pedig 52 százalékát gyűjti össze, Magyarországon az eredmény csak 26 százalékos. Még kedvezőtlenebb a kép a gépkocsik gumibroncsa területén. Amíg a magyar autósok szükségletüknek csak a 4 százalékát biztosítják újrafutózott gumikkal, Kelet-Németországban ez 30 százalék. Fokozza a problémát, hogy a tanácsai szervek — esztétikai szempontok miatt — egyre több MÉH telepet záratnak be. Az új lakótelepeken sehol sincs hulladékátvevő hely. A következő öt éves tervben 2 milliárd forintot fordítanak új átvevőhelyek létesítésére és kiemelt szerepet szánunk a gyűjtésben az iskolásoknak.

A száműzött memoriter

Egyre több pedagógus és szülő kifogásolja, hogy a magyar oktatási anyagból eltűnt a kívülről megtanulandó szöveg, a memoriter. Legutóbb Debrecenben szakemberek tanácskozást rendeztek a memoriterről, mérlegelve a versek és prózai művek könyv nélküli ismeretének jelentőségét. A pedagógusok egyetértettek abban, hogy a memoriternek megvan a maga nagyon fontos szerepe mind az ész csiszolásában és a logikus gondolkodás fejlesztésében, mind pedig a szókinccs gyarapításában és az általános műveltség növelésében. Az így elsajátított ismeretanyag beépül a tudatba és közkinccsé válik. Különös, hogy

ezt a sokszáz éves pedagógiai igazságot újra fel kellett fedezni. Időközben hány szürke nemzedék került ki az iskolákból versek és klasszikus idézetek ismerete nélkül!

Csökken a délvidéki magyarok száma

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint, az elmúlt tíz évben 75 ezerrel növekedett a Vajdaság lakóinak száma. Ugyanakkor a terület magyar lakóinak számaránya 22-ről 19 százalékra csökkent. 1971-ben még 423 ezer magyart tartottak számon a Vajdaságban; idén már csak 383 ezret. Amíg a magyarok létszámában 9, a horvátokéban 20 százalékos visszaesés mutatkozik. Ugyanakkor feltűnően emelkedett azoknak a száma, akik jugoszláv nemzetiségűnek érzik magukat. A népszámlálásból az is megállapítható, hogy a Tisza és a Duna menti községekben mindenütt csökkent a lakosság száma.

Megbélyegzett dolgozók

A Budapesti Harisnyagyár portása minden belépő munkásnő harisnyáját lepecsételi és a műszak végén ugyancsak ellenőrzi, hogy ki-ki a saját harisnyájában hagyja el a gyártelepet. A gyár vezérigazgatója szerint ezt az intézkedést a társadalmi tulajdon védelme indokolja. Végrehajtása demokratikusan történik, mert a stemplit oda ütjük, ahova a dolgozó kéri. A pecsét nem fogja meg a testet és nem jön le mosás közben. A budapesti rádió riportere ajánlja: vezessék be másutt is ezt a bevált ötletet, például a fehérneműgyárban, ahol a dolgozók ruhadarabjain jól mutatna a bélyegző felirata: Állami tulajdon...

A hegyeshalmi határforgalom

Tavaly 3 millió 600 ezer személy lépett át Hegyeshalomnál a határt, félmillióval kevesebb, mint az 1979-es esztendőben. Az utasok 45 százaléka osztrák állampolgár volt. A vámok 1980-ban 30 millió forint értékű csempészárút foglaltak le. A határőrök 1979-ben ötven, tavaly 35, az idei év első két hónapjában pedig 9 tiltott határátlépési kísérletet akadályoztak meg.

Terror a bölcsőben és a kollégiumban

Az Új Tükör „Orvosi Üzenetek” rovatában jelent meg a következő levél: „Sajnos 2 hónapos kislányunk nagyon sírós, ezért férjem, aki elektroműszerész, kitalálta, hogy leszoktatja a picit az örökös éjszakai bömbölésről. 12 voltos transzformátorból, kapcsolókból, meg drótokból csinált szerkezetet. Ez össze van kötve a pelenkába tett alumínium-fóliával. Amikor a baba elkezd üvölteni, meg kell nyomni egy gombot, és kis, csípős áramütést vezetni a pelenkába. Ezzel a módszerrel két éjszaka leszoktattuk a kislányt az örökös sírásról és mi is nyugodtan tudunk pihenni...” — Ilyen kegyetlen nevelés mellett csoda, hogy egyre több az ideggyenge és depresszív fiatal?

A hajdudorogi Mezőgazdasági Ipari Szakmunkásképző Intézet rázonpusztai internátusában éjszakánként különös dolgok történnek, a hálótermekben elszabadul a terror. A nagyobb fiúk égő papírost dugnak az alvó kisebbek lábujja közé és „csillagot rugatnak” velük. A Spray-ből kiáramló gázt meggyújtják és leégetik vele a bőrt társaik lábáról. Kölnit itatnak a kicsikkel és megegetik velük a vattát. Az erősek szórakozásból verik a gyengéket. Egy tanuló öngyilkos lett, egy idegösszeroppanást kapott...

A Kastl-i gimnázium hírei

Az érettségi vizsgák több mint két nőtig folytak. Május 22-én német frásbelivel tejeződtek be. Érettségi elnök az idén is Schmidt Ervin Stud. Prof. Windsheimből, aki közel tíz év óta vezeti a mi érettségi vizsgáinkat. Schmidt professzor népi német, Temesváron született, ott végezte középiskoláit. Jól ismeri a magyar népet, történelmet, szereti „tömör szép nyelvünket”. — Vizsgák alatt sokszor rázza rosszalólag a fejét, ha valamelyik magyar diák nem ismeri eléggé népe irodalmát vagy történelmét.

Mellette fáradhatatlanul dolgozik az iskola igazgatója, M. J. Edsperger, a vizsgák sikeréért. — Az idei érettségiben 27 tanuló vett részt. Ebből 9 leány. — Németországból 17, Svájcól 4, Ausztriából 3, Magyarországról 2 és Belgiumból 1 érettségiző.

Az érettségi anyaga az új rendszernél két részből áll: a súlyponti tárgyakból (Leistungskurs) és az alaptárgyakból (Grundkurs). Súlyponti tárgyat a tanuló maga választ tudása, érdeklődése és pályaválasztása szerint, a következő tárgyakból: magyar, latin, német, angol, francia, matematika, fizika, biológia, kémia, hittan, történelem, szociológia, földrajz és torna. Azonban csak két tárgyat vehet súlyponti, amelyek mellé másik hat tárgyat kell választania alaptárgyként.

Az idei érettségizők a következő súlyponti tárgyak köré csoportosíthatók: a németet, egy tanuló kivételével, aki az angolt választotta, mindnyájan súlyponti tárgynak vették. Mellette 17-en választották a biológia/kémiát, 7-en az angolt és 3-an a szociológia/történelmet.

Az egyes tárgyakból elért eredményt pontokban fejezik ki. A lehetséges legtöbb pont egy tárgyból 15. — Érdekes, az idei súlyponti tárgyaknál senkinél sem szerepel matematika/fizika! Másik megjegyzésünk, hogy az új vizsgarendszernél a nemzeti tárgyak: magyar, irodalom, történelem stb., háttérbe szorul.

Hat tanuló az idén oroszról mint harmadik idegen nyelvből, amit a tanulónak 11. o.-ban kell letennie, vizsgát tesz. (Feststellungsprüfung). Ezek olyan tanulók, akik Magyarországból jönnek 11. vagy még felsőbb osztályba, s így az angol és német mellett még egy harmadik megkövetelt idegen nyelvet nehezen bírkóznak meg. Viszont oroszot ott-hon 6-8 évig tanultak. A régebbi években orosz is lehetett érettségi tárgy.

Az érettségi lefolyásáról Edsperger igazgató és kultuszminiszteri biztos a következő információt adta: „A nagyszámú érettségiző és a közelmúlt iskola körüli zavarok ellenére az eredmények örvendetesek. Sőt, az Amberg-i jó hírű gimnáziumhoz képest, ahol én is érettségiztetek, a Kastl-i eredmények kiegyensúlyozottabbak. Ez a mi internátusaink javára irandó, ahol a tanulók nagyobb tanulmányi fegyelem és segítség mellett készülhetnek, mint kint egyedül. A szülők legtöbbször nem is sejtik, milyen nehéz ma egy diáknak ilyen támogatás nélkül kint elkészülnie, ahol újabban a tanulmányi szint és erőlködés sok fiatalnál katasztrófális.”

Szerinte ezzel magyarázható az is, hogy az egy-két gyöngébb teljesítmény nálunk is onnét van, hogy az illetők vagy csak egy éve, vagy egyáltalán nem voltak az internátus növendékei. — Különösen ki kell emelni több tanulóknak csúcsteljesítményét; ez bizonyítja, hogy sokan komolyan készülnek jövő hivatásukra. Az összehasonlítás még abban

válk a mi diákjaink előnyére, hogy tekintélytisztelőbbek általában és ragaszkodóbbak nemzeti hagyományaikhoz.

Tanulmányi és fegyelmi nehézségek az idén inkább csak a középosztályoknál, a 8-9-10-ben voltak. Ezeket az osztályokat zavarták meg legjobban az iskola életében lezajlott zavarok és változások. Főleg ezekből az osztályokból kerültek ki azok a tanulók, akik karácsony vagy félév után elhagyták a magyar iskolát és a Beckum-i internátusba mentek (15-en).

Iskolánkban, úgy a tanároknál mint a gyerekeknél, nagy megnyugvást okozott Dr. Iván László, katolikus hittanárunk, visszatérése az iskolához. Májusban már meg is kezdte nemcsak az iskolában a munkát, hanem szorgalmasan kertészkedik az iskola elárvult virágágyain is, hogy bent is, kint is „szébb legyen a föld”.

Nagy örömmel várja az iskola az új magyar igazgatót, Dr. Major Márk cisztercita atyát, aki Amerikából, a messzi Irvingből, (Texas) jön június 4-én, hogy már pünkösdkor bemutatkozzék a magyar nyilvánosságnak is és átvegye olyan nagyon fontos és szép, de nehéz hivatását a magyar iskolánál. Adjon neki a Jóisten sok erőt, szeretetet és szívós idealizmust annyit csalódott népünk és szétszóródó ifjúságunk javára!

Életrajzi adatok: Major Márk 1923 március 26-án született a zalamegyei Csácsbozsókon. Érettségi után belépett a cisztercita rendbe, a Zirc-i apátságban volt novícius és teológus. 1949-ben szentelték ugyanott áldozópappá. Pászton volt utána káplán. 1950-ben a rendszer sok-sok világi és szerzetes paptársával internálótáborba zárta, ahonnan később minden 10-ik papot engedtek lelkipásztori munkára. Ebbe a százalékba tizediknek ő is bekerült. 1953-ig Pászton, 1959-ig Törökszentmiklóson, 1969-ig Jászárokszálláson káplánkodott. 1968-ban sikerült kijutnia Amerikába, ahol Texasban két női szerzetesrendnek spirituális (lelki vezető). Mellette Irvingben (Texas) 1972–1981-ig tanár és osztályfőnök a ciszterciták ottani gimnáziumában és a Plano-i (Texas) egyetemen történelmet ad elő.

Egyik legutóbbi levelében azt írja: „Az egyedülálló Kastl-i Magyar Intézet megmentése minden egyéni érdek fölött áll.”

Harangozó Ferenc

*

A KASTL-I MAGYAR GIMNÁZIUM PÜNKÖSDI PROGRAMJA

Június 6-án, szombaton 14.00 órakor, ötvösművészet- és kézimunkakiállítás. Mosner Xavér, Kastl polgármestere, nyitja meg.

15.30-kor tornabemutató a sportpályán. — 19.30-kor az Iskola bálja a nagy étteremben. — Dr. Hans Wagner, Landrat a fővédnök.

Június 7, vasárnap: 9.00 órakor az érett diákok ballagása, — M. J. Edsperger intézeti igazgató vezetésével. Ballagás után a távozó diákok búcsúzása, a belső udvarban. — 11.00 órakor ünnepi istentisztelet a vártemplomban. — 13.30-kor ünnepi ebéd a várban. — 16.00-kor a Szülői Tanács gyűlése az iskola aulájában, Dr. Lipécz József elnököl. — 19.00 órakor szórakoztató est a belső udvar szabadtéri színpadán. Szerepel: az Iskola Tánccsoporthoz tartozó Csoporthoz.

FIGYELEM! Az októberi közös római magyar zárandoklat miatt a Mattsee-i Szt. Korona emlék avatását és a márlacelli zárandoklatot a jövő évre halasztjuk el. (Szent Korona bizottság)

OLVASÓNK FIGYELMÉBE! Az „Egy történelmi templom jubilál”, c. cikksorozatunk 5. folytatását anyagtorlódás miatt a nyári (júl. - aug.) kétfős számunkban közöljük.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Halálozás: Varga Tomi rover-cserkész 17-éves korában Mopedszerencsétlenség áldozata lett. A kórházban többszöri műtéttel sem sikerült életét megmenteni. — április 27-én elhunyt. Kilencc évét tartozott a csapathoz. Szerette, becsülte őt minden cserkésztestvére egész Európában. — Temetése május 8-án volt a Jedlersdorf-i temetőben, a gyászmisét a Deutsche Ordenskircheben mondották érte.

Linz: Halálozás: Mihályi János 44-ik életévében ápr. 11-én elhunyt. A kórházi lelkész közlése szerint hittel, példás előkészülettel indult az örökkévalóság felé. Dr. Horváth Géza hittanár temette ápr. 16-án a Sankt-Martin-i temetőben. — **Molnár János** 66-éves korában hunyt el. — **Leysek Rozália** hosszú betegsége után ápr. 17-én, nagypénteken halt meg. Nyugodjanak békében!

BELGIUM

Brüsszel: Keresztelő: Kovács Gábor és **Szalánczy Zsuzsa** kisfiát, **Sebestyént** a magyar kolónia örömeire hűsvét vigíliáján ünnepélyes szentmise keretében keresztelték. — **Dr. Varga József** és **Éva** második kisfia: **Miklós**. — Első mosolyával ápr. 11-én lepte meg Attilát.

Halálozás: Msgr. Dr. D. Dzwonyk, az ukránok brüsszeli lelkésze, 56-éves korában, agyvérzésben halt meg. — **Msgr. Mazurin** püspökük gyöngvőri szerzetes keretében temette a keletiek nagyszombatián. — **Kovács Benőné** (66) szül. **Simon Anna**, ápr. 4-én hirtelen hunyt el, ápr. 21-én temették Cinkotán. Kovács Béla édesanyját gyászolja benne. — **Snijckers Laurens** (58) abbát, **Dobai atya** gyámtestvérét, ápr. 27-én temették Genkben, a Klarissa-nővérekénél. — **Mme. Dr. Goossens** szül. **de Boros Stefánia** (73), a mindenki „Stefi-nénije”, ápr. 27-én Kaliforniában autóbaleset áldozata lett. A magyar állam 1930-ban küldte ki a Belgium-i magyar lányok szolgálatára. Nagyszerű, szeretetreméltó szervező volt Brüsszelben, Vilword-ban, Tubize-ben, ahol kulturcsoportot alakított énekkarral, tánc és színiárszócsoporttal. Közös kirándulásokat és lelkigyakorlatot szervezett, a szolgálatban lévő „lányait” meg-meglátogatta. Mikor férjhez ment, férje ingyen kezelte a magyar menekült betegeket. Tizenegy évig élt az USA-ban, de minden vakációban meglátogatta volt Belgium-i munkatársát, **Bezsilla Margitot**, és szentmiséinken — mint mondta — megfiatalodott.

KÖSZÖNET: Ágota Tivadar három nagyheti előadásával segítette mindannyiunk számára bensőséggé tenni a Nagyhetet. Virágvasárnap és Nagypénteken énekeltük a Passiót. — **Körtvélyessi Ági, Arany Ferenc, Kovács Béla** szölistáknak és a lelkes énekkarnak őszinte köszönet! Gyönyörű volt minden a Nagyheten! Az oltár, a szentsír, még mi is ünneplőbe öltöztünk emberek! — Itt-tartózkodásom óta ez volt a legfélemlőbb Hűsvét! **Magyar lelkész**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Május 6-án, Mindszenty József halálának 6. évfordulóján, az ő tiszteletére alakult **Présence du Cardinal Mindszenty** nevű francia egyesület meghívására a franciaországi magyar lelkészek Strassbourg-ban ünnepélyes szentmisével emlékeztek meg Egyházunk és népünk eme világszerte megcsodált nagy alakjáról...

Azoknak a magyaroknak, akik még keveset tudnak róla, nagyon ajánljuk Közi Horváth József megható Mindszenty-életrajzát. A Misszióban kapható Ff 12.—.

Magyar Örömhír! Június 14-én szentelik pappá a Bayeux-i katedrálisban (Normandia) Hazánk fiát, **Kovács Istvánt**, áldozópappá. — Zarándokoljunk oda minél többen! — „Egy újmisérsáldásért érdemes elkoptatni egy pár csizmát” — mondották hívő eleink.

HOLLANDIA

Halálozás: Jan de Wit 1981. ápr. 4-én elhunyt. Temetése ápr. 9-én történt nagyszámú gyászoló közönséggel, hiszen a

család nagyon sokat segített menekült magyaroknak. — **Lendvay Bódog**, 44-éves honfitársunk, ápr. 8-án elhunyt Krimpen a/d Lek-ben. Temetése ápr. 11-én volt. Nyugodjék békében!

NÉMETORSZÁG

München: Születés-keresztelés: Magyar Roland Sándor, M. Sándor és Bugár Erzsébet kisfia, szül.: 1981. febr. 17. — keresztelték május 3-án; — **Just Richárd**, J. Miklós és Nagy Júlia fia, szül. 1981. ápr. 15 Münchenben, keresztelték május 24-én. — Gratulálunk!

Halottaink: Gróf Zichy József Nándor, 61 éves korában 1981. máj. 9-én Münchenben meghalt; — temetése München-Nordfriedhofban május 15-én volt; — **Szücs Kálmán** szül. **Janek Mária** életének 74-ik évében 1981. ápr. 16-án Münchenben elhunyt; — temetése München-Neuer-Südfriedhofban április 22-én volt. Nyugodjanak békében!

A **Hétfégi Magyar Iskola** a pünkösdi szünet miatt **június 13-án, szombaton, elmarad**. — Ebben az iskolaévben már csak június 27-én és július 11-én lesz tanítás.

Münster: Keresztelés: Szabó Eszter, Sz. Tibor és Ortmann Mariela kislányát (47 Hamm 4) megkeresztelték. — Az Urísten kegyelme kísérelte életútját!

Halálozás: Nagy részvét mellett temették el a felejthetetlen jó apát, muzsikustársat és barátot: **Halászovich Rudolfot**, a Marlban működő Philharmonia Hungarica volt tagját. — Élt 68 évet. — Nyugodjék az Úr békéjében!

Stuttgart: A keresztség szentségében Isten gyermekei lettek: **Viktória és Szilvia**, Gera Zoltán és Juhász Zsuzsanna kislányai ápr. 5-én.

Az Örök Hazába távoztak: Vörös István Stuttgartban; **Feiős Ferenc** Uhingenben jan. 26-án — **Stark Mátyásné** szül. **Knotek Matild** Heilbronnban ápr. 24-én; betegsége alatt gyermekei: Zsuzsanna és Gabriela önfeláldozóan ápolták. R.I.P.

Weingarten: A keresztségben újjászületett **Péterke**. **Kiss Lajosék** kisfia, május 2-án Ulm-ban.

Búcsúzik Palágyi Natália testvérünk. — Évek óta szolgálta odaadóan P. Tarnay Brunó missziós területén a magyarokat. Most visszahívja Buffaloba, (New York Állam) a kötelesség. „A tíz városban bemutatott magyar szentmisék, családlátogatások, családi lelki magányok, gyermekekkel való foglalkozás, különféle rendezések alkalmával megismertem és megszerettem az itteni magyar testvéreimet és gondjaikban csztokodtam. Most gyarló imáimba foglalom Mindnyájukat.

Amerikában gyökeret vert kis magyar közösségünk, a Szociális Testvérek Társasága, gondokkal küzd. Bár van fiatalabb testvér, de sok a nagyon idős és beteg... Előljáróim ezért úgy kívánják, hogy térjek vissza Buffaloba, s ott segítsek míg a Jóisten még erőt ad nekem. Csupa szép emlékek távozom... Kérem, imádkozzanak értem is.”

Palágyi Natália tv.

SVÁJC

Lausanne-ban május 17-én az ünnepi szentmise alatt végezték **első szentáldozásukat Sasvári Laci** és huga, **Eszte**. Szívből gratulálunk nekik, s örülünk, hogy még magyarul végezhetjük az ilyen ünnepségeit. — Ugyancsak **Lausanneban** május 16-án **szentségi házasságot** kötöttek **Dr. Mayer Ferenc** — régi ministránsfiú — és **Francine**. Isten áldását kérjük frigyükre. — **Genf-ben** május 24-én a magyar szentmise keretében **50. házassági évfordulójukat** ünnepelték **id. Baumann Ferenc és felesége**, s velük együtt ünnepelt a genfi kis egyházközség, a jó Isten áldását esdve le rájuk.

Halálozás: Az örök hazába költözött: **Vevey-ben (VD) Dr. Cuendet Yolande** 61-éves korában; **Genf-ben** május 6-án 21-éves korában tragikus baleset áldozata lett **Nádas Attila János**, a családnak második gyermeke, régi ministránsfiú. — A hátramaradtoknak lelki erőt, az elhunytaknak örök nyugodalmat adjon az Úr!

M E G H I V Ó

A Svájci Magyar Katolikus Misszió ez évben is közösen rendezi meg a **MÁRIAPÓCSI VÉRTKÖNNYEZŐ SZÜZANYA KEGYKÉPÉHEZ A SIEBENEICHI ZARÁNDOKLATÁT Magyaros szeretettel várjuk mindannyiukat** **Luzerni Magyar Egyesület és Katolikus Misszió.**

Időpont: június 21 vasárnap.

9.00-kor gyülekező az alpnachdorfi vasutállomáson.

9.30-kor indul a zarándoklat a kegyhelyre. 11.00-kor szentmise. A szentbeszédet P. Cserháti Ferenc ofm. a Berni Magyar Katolikus Misszió lelkésze mondja.

Mise után közös ebéd az alpnachdorfi Pfister vendéglőben.

A menü ez évben is 12 fr.

M. SZERDAY
METROPOLITAN VERLAG
Teichweg 16

CH-4142 Münchenstein/Schweiz
Telefon: (061) 46-59-02

Könyv — hanglez — ajánlata

	Sfr
Hess András. Cronica Hungarorum (Budai krónika) hasonmás	67.—
Zsolnay Teréz: A Zsolnay család története	40.—
Krudy Gyula: Szerenád (és minden más Krudy raktáron)	21.—
Vas Zoltán: Viszontagságos életem	14.—
Ráth-Végh István: Hatalom és pénz (és minden más Ráth-Végh raktáron)	21.—
Zsolnay László: Ünnepek és hétköznap a középkori Budán	17.—
Szilvássy Lajos: Egyszer volt szerelem (és minden más Szilvássy raktáron)	12.—
Magyar festészet a XX. században	66.—
Passuth László: A bíborban született	23.—
Brestyánszky. Kovács Margit (színes album)	72.—
Baráth Endre: Boszorkánytánc	18.—
Bókay János: Egy rózsaszál szebben beszél	12.—
Kolozsvári G. Emil: A szeplős Veronika	15.—
Sütő András: Engedjétek hozzám jönni a szavakat	7.—
Nagy Péter: Szabó Dezső	25.—
Szabó Magda: Disznótor/Pilátus	11.—
Magyarország autótatlása	32.—

A nyugati világ legbősebb könyv-vásztéka! Új és antikvár könyv-ritkaságok! Lemezek és teljes operafelvételek. Magyar íróktól német- és francia nyelvű könyvek nagy választékban!

Kérje katalógusunkat!

HELYESBÍTÉS. Márciusi számunk 3. oldalán a 4. hasáb alján lévő kis közlemény címe helyesen: „Hongrie 1956 -1976”. Tehát nem „újabb” könyvről van szó, ahogy tévesen írtuk.

„BARTÓK BÉLA” cserkész nagytábor

A Magyar Cserkészszövetség európai kerülete 1981. július 25-től augusztus 5-ig rendezi meg a kastli magyar gimnázium szomszédságában lévő mensesbergi erdőben **CSEKÉSZTÁBORÁT**

A táborban vezetőképző táborok, — és a bárnhoft vadászklubban kiscserkész tannyász lesz. A fiú- és leánycserkész al-táborokba szeretettel várjuk szövetségben élő cserkészeinket is. A magyarul gyengén tudók részére külön „Iskola tábor” rendezünk (6—15 éves korig).

Jelentkezni lehet a csapatok parancsnokainál, szöványoknak a kerületi parancsnokságon. (Oberförhringerstr. 40. — D-8000 München 81. Tel.: (089) 98 26 37/38.)

Közi Horváth József: RAFINÁLT VALLASULDOZÉS MAGYARORSZÁGON

A brosúra tartalmazza a szerzőnek a II. világháború utáni Magyar Egyház helyzetéről szóló legjobb előadásait és cikkeit.

Kapható az életünk szerkesztőségénél.
Ára: 5.— DM

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön.

A könyv ára portóval együtt 40.— Sfr., vagy ezen értéknek megfelelő más valuta. Megrendelhető közvetlen a kiadónál:

EDITION BALOGH
Postfach 19 - CH-8000 Luzern 5

F E L H I V Á S

A Németországi Magyar Iparosok, Kereskedők és Vállalkozók Egyesülete 1981 végén ismét kiadja jogi ismertetővel kibővített **CÍMTÁRÁT**. A címjegyzékbe DM 30.— befizetés ellenében minden nyugati magyar szabadfoglalkozású egyén és vállalkozó, valamint egyesület bekerülhet. Érdeklődés és jelentkezés a **MÍKE** megbízottja címén: Popovits János Augsburgi str. 14 / II., D-8000 München 2, Telefon: (089) 26-65-64. Legkésőbbi jelentkezési határidő: 1981 SZEPTEMBER vége.

KÉRDEZZEN — FELELEK

- Azonnali hatállyal küldhet a nagy
- Quelle Katalógusból ajándékot **Magyarországra** vagy **Erdélybe**. A vám
- járó adminisztrációt, valamint a
- pontos leszállítást a „**QUELLE INTERNATIONAL UNGARN SERVICE**”
- garantálja. Felvilágosítást minden
- időben ad:
- **TH. PAPA** Vertreterin der **QUELLE**
- **INTERNATIONAL 7032 Sindelfingen**,
- **Maichinger Str. 16. Tel.: 07031 —**
- **801568.**

Bécsi magyar könyvesbolt

LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315

A-1010 WIEN, DOMGASSE 8

KÖNYVAJÁNLATUNK:

Benkő, S.: Haladás és megmaradás (Erdély művelődéstörténeti viszonyairól)	110.—
Illyés, Gy.: Szellem és erőszak (Időszerű írások)	128.—
Madách, I.: Az ember tragédiája (Illusztrált kiadás)	210.—
Bethlen Gábor emlékezete (Makkai, L. szöveg- és Zimányi, V. képviselőválasztása, Makkai L. tanulmányával)	600.—
Nyugati magyar költők antológiája (Kemenes Géfin, L. szerkesztésében, 380 oldalon)	370.—
Mécs, L.: Aranygyapjú	240.—
Cs. Szabó, L.: Vérvíz fantomok	180.—

LEMEZAJÁNLATUNK:

SLPX 5013. Történelmi indulók (Hunyadi induló, Kossuth induló, Klapka induló, Zrínyi induló stb.)	110.—
SLPX 11535. Erkel: Bánk bán (Bordal, Melinda áriája, Bánk és Tiborc kettőse, stb.) Énekel: Simándy, J., Ágay K., Faragó, A. stb.	110.—
SLPX 11389. Kodály: Psalmus Hungaricus — Fölszállott a páva. Énekel: Simándy, J. Vezényel: Doráti A.	110.—
OV-87. Lieder aus Ungarn (In Bearbeitung von B. Bartók, und Z. Kodály) Énekel: F. Treiber Hajtas.	142.—
H-546. Kalmár Pál énekel (Sárbogárd-Dombovár, Krasznahorka, Honvéd csárdás, Félre állok az utadból, stb.)	142.—

Kérje díjtalan tavaszi katalógusunkat!

Szállításokat a világ minden tájára vállalunk.

Keresse fel üzletünket (Nyitvatartási idő 10—18 óráig).

SPORT

Derül az ég a magyar futball fölött?

A jelek legalábbis egyelőre arra mutatnak, hogy ismét érdemes a magyar labdarúgó sportra figyelni. A labdarúgó világbajnoki selejtezők során május 13-án Budapesten 65 ezer néző előtt a magyar nemzeti tizenegy lendületes szép játékkal 1:0-ra győzött a román válogatott ellen. A győztes gólt a 18. percben Bálint beadásából Fazekas lőtte. A magyarok teljesen megérdemelték a győzelmet!

Egy héttel később, május 20-án a magyar válogatott a norvég együttesel találkozott Oslóban. Az első félidő alacsony színvonalú játéka után a második félidőben a norvégok fokozták az iramot és az 56. percben megszerezték a vezetést. A magyarok a 77. percen egyenlítették: Fazekas szögletből beívelt labdáját Kiss pompás fejessel küldte a norvég kapuba. Három perccel később pedig ugyancsak Kiss 16 méterről lött bombája repült védhetetlenül a norvég hálóba. A magyar válogatott tehát 2:1-es győzelemmel hagyta el a pályát.

Az európai negyedik csoportban most, Angliát megelőzve (!) Magyarország áll az élen. Három mérkőzésből 2 győzelemmel és egy döntetlennel 5:1-es pontaránytal. A csoport további sorrendje: Anglia (5:3), Románia (4:4), Norvégia (3:5), végül Svájc (1:5).

A nemzeti bajnokság élén továbbra is a Ferencváros áll most már 2 pontos előnnyel; második a Vasas, 3. a Videoton, ill. a Tatabánya azonos ponttal.

A Rómában megtartott férfi tornász európa-bajnokságon Guzőghy Iólgésben aranyérmet szerzett. Az egyéni összetettben a 6. helyre került.

A Hamburgi nemzetközi teniszbajnokságon Taróczy Balázs az elődöntőig jutott, de az első helyen kiemelt és a világranglista 3-ik helyén álló Jimmy Connors-tól ötjátzmás mérkőzésen vereséget szenvedett.

FIGYELEM! Kilenc éve szervezek privátutazás-jellegű, magas színvonalú magyarországi társasutazásokat, németül beszélők számára is. Kérjen prospektust! **CIM:** Wilhelm Divy. 7990 Friedrichshafen, Lindenstr. 50. — Tel.: 07541 / 71391.

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (089) 19-63-93

	DM
Alföldi Olaszrizling	5.10
Alföldi Kékfrankos	5.10
Abasári Rizling	6.15
Debrői Hárslevelű	6.15
Badaacsonyi Kéknyelű	6.50
Badaacsonyi Szürkebarát	6.60
Soproni Kékfrankos	6.40
Domoszlói Muskotály	6.50
Domoszlói Tramini	6.90
Badaacsonyi Tramini	6.90
Villányi Burgundi	6.60
Hajósi Cabernet	6.50
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11.50
Kecskeméti Barackpálinka	25.-
Hasas Barackpálinka	23.-
Cseresznyepálinka	23.-
Szilvapálinka	21.-
Hubertus	18.50
Kósher szilvapálinka	29.-
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	28.-
Beverage Bitters (Unic.)	14.50
Szalámi (Pick) 1 kg.	22.50
Csabai 1 kg.	20.50
Gyulai 1 kg.	18.50
Süli Debreceni 1 kg.	14.-
Süli Kolbász 1 kg.	15.-
Házi Kolbász 1 kg.	17.50
Tarhonya 1/2 kg.	2.90
Nagykoktatás 1/2 kg.	3.20
Lebbencs 1/2 kg.	3.20
Kiskocka, cernametélt 100 gr.	—,75
Paprika káposztával 820 gr.	4.20
Bogyoszlói paprika (erős) 820 gr.	3.90
Hegyes paprika (nem csipős) 820 gr.	4.20
Hegyes paprika (csipős) 820 gr.	4.20
Disznósajt (téli időszakban) 1 kg.	12.-
Császárkörte	18.50
Vilmos Körtepálinka	23.50

Üvegárut is szállítunk!

RÓMÁBA UTAZÓ MAGYAROK
számára sok hasznos és szükséges
tudnivalót tartalmaz a

„Római Magyar Tájékoztató“

c. 16 oldalas füzet. Ingyen kapható Rómában a Szent Péter bazilika előcsarnokában levő információs szolgálatnál (a bazilika főkapuján belépve jobbra) minden nap de. 9—12 és du. 3—6 óráig.

Többek közt megtudjuk belőle, hogy a nyári időszámítás idején minden kedden reggel 9.30 órakor magyar szentmise van a Szent Péter bazilika alatti grottákban, a Szent Péter sírja közelében levő új magyar kápolnában; minden pénteken délután 3 órakor csoportos katekizálást tartanak magyar nyelvű vezetéssel és szentmisével. Megtudjuk azt is, hol és hogyan szerezhető (ingyenes) belépőjegy a pápai audienciákra és szertartásokra; egyéb hasznos tudnivalókat közül a római közlekedésről, hol lehet olcsóbban vásárolni emlék- és kegytárgyakat, stb.

DIÓSZEGHY TIBOR. hites tolmács és fordító. magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás. állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

MAGYAR HENTESÁRÚT

gyártunk immár 10 éve Stuttgartól 40 km-re WELZHEIMBEN. Kérem győződjék meg kiváló minőségű, magunk által készített áruféleségeinkről:

	DM
1 kg. Füstölt kolbász	16.-
1 kg. Friss kolbász, sütni való	14.-
1 kg. Debreceni (vékonybélben)	15.-
1 kg. Disznósajt	10.-
1 kg. Balkán füstölt májas	12.-
1 kg. Balkán füstölt véres	10.-
1 kg. Hurka sütni rizsával	10.-
1 kg. Hurka véres rizsával	10.-
1 kg. Fokhagymás felvágott	16.-
1 kg. Paprikás Puszta Szalámi	16.-
1 kg. Sonkaszalámi 90% sovány	20.-
1 kg. Fokhagymás paprikás toka	12.-
1 kg. Angol szalonna	18.-
1 kg. Füstölt odalszalonna	12.-
1 kg. Füstölt sonka	20.-

Minden árút légmentes csomagolásban utánvétellel szállítunk.

FLEISCHWARENFABRIK, VIKTOR PAL
7063. Welzheim Lerchenstr. 29.
Telefon: (07182) 67-36

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

MAGYAR KÖNYVEK, HANGLEMEZekben
a legnagyobb választék:

MUSICA HUNGARICA cégnél
Rümannstr. 4 - 8000 München 40.

	DM
Csonka Emil: A Forradalom oknyomozó története	40.-
Kádár Gyula: A Ludovikától Sopronkőhidáig	27.-
Bibó István: Harmadik út (Nyomás alatt van, előjegyezhető)	kb. 60.-
Kopácsi Sándor: Az 1956-os forradalom és a Nagy Imre per	14.-
Oltványi L.: Harok Dél-Budapesten 1956	22.-
Habsburg Ottó: Jalta és ami utána következett	27.-
Szolzenyicin: Gulag szigetec. I-II. a	32.-
Moldova: A szent tehén	22.-
Mécs László: Aranygyapju	30.-
Faludy Gy.: Összegyűjtött versei 635 o.	47.-
Zilahy Lajos: Két fogoly	30.-
Halálos tavasz, Szépapám szerelme	24.-
Dumas: Monte Christo grófja I-III.	55.-
Sienkiewicz: Quo Vadis	32.-
David Irving: Aufstand in Ungarn	43.-
Claire Kennet könyvei nagy választékban: Éjszaka Kairóban, Randevu Rómában, Holdfény Hawaiiiban, Dájus Manhattanben, Neonfény, a	27.-
Apon 2755 30 cm. hanglemezek DM	21.-
Ott ahol zúg az a, Székely Himnusz, Kis lak áll a nagy Duna, Krasznahorka, A csitári hegyek, stb. dalok, Vayda János énekel. Kiváló felvétel.	

DM 30.— aluli rendelésnél, némi postaköltséget az összeghez számolva, kérjük a könyv árát előre befizetni.

Rendelést telefonon is felvesszünk:

Telefon (089) 30-50-43

Augusztus hónapban szabadságon vagyunk!

Szénrajzokat készítek fényképről 30x40 cm. nagyságban. Ár: DM 110.— Megrendelés leadható: Bognár Józsefné, D-2850 Bremerhaven, Deimlerstr. 10. — Tel.: (0471) 37 4 60.

Hideg Kornél képiállítása egész hónapban nyitva tart a bécsi I. kerületi Kohlmarkt 8/10 alatt (Patentamt, Eingangshalle). — A megtekintés díjtalan!

Nyugájnemországban élő magyar, 44-éves, feltkarcsú, 165/65, finommodorú, csincs, képesített tanítónő keres hozzáillő partnert. Válaszokat „Hűséggel egymásért“ jellegre a Szerkesztőségbe kérék.

Burgenlandban egyszoba-konyha-fürdő-szobás száraz lakást keresek június elsejére. Válaszokat bérösszeg megjelöléssel „Nővérek“ jellegre a Szerkesztőségbe kérék.

Hollandiában élő egészséges, jóméjű, dolgos 54-éves férfi ezúton keresi magyar vagy jugoszláv-magyar asszony ismeretségét házasság céljából. Fényképes leveleket „Tavaszi hozott Téged“ jellegre a Kiadóba kérék.

BÉCS és KÖRNYÉKE
figyelem!

ZONGORAHANGOLÁS
jutányos áron
SZAKBECSLÉS
díjtalanul!

Telefon: (0222) 3 5 7 4 4 2

MÉG KAPHATÓ

Juhász László

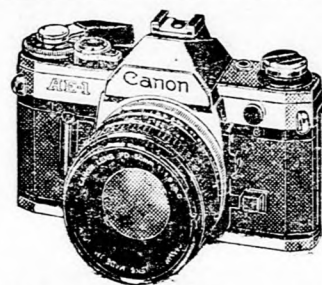
MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború óta a századforduló kivándorlói hűlámig követi az amerikai magyar nyomokat.

Ára: 15.— DM, 100.— öSch, 7.— \$.
Megrendelhető: Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1
D-8000 München 80

A szerző két korábbi könyve: „Bécs magyar emlékei“ és „Burgenland“ **ELFOGYOTT**

BÉCS legszebb kerületében, Döblingben 3 szobás (82 m²), balkonos, etázfűtéses, azonnal beköltözhető **örökklakás** 170.000 DM-ért eladó. Telefon tájékoztatás: München 98-45-21.

CANON — MINOLTA — TOKINA
L E R A K A T

FOTO DOBOS

8000 MÜNCHEN 2 RINDERMARKT 16 TELEFON 089/24 08 52
74 éves cég! Győr — München!

KOVÁTS MIHÁLY ÉS SZENT LÁSZLÓ EMLÉKÉREM

Az Amerikai Magyar Történelmi Társulat, az Egyesült Államok megalakulásának 200. évfordulója alkalmából kibocsátotta a **FABRICZY KOVÁTS MIHÁLY hűszerezés emlékéremet**. Az O nevéhez fűződik az amerikai huszárok (cavalry) megszervezése és Charleston város védelmében, csapatának élén 1779-ben életét áldozta. Ezzel egyidejűleg került kibocsátásra II. János-Pál pápa áldásával a **SZENT LÁSZLÓ emlékérem** is.

Az éremek adatai: A Kováts érem **BODO SÁNDOR** alkotása, a Szent László éremet **L. C. HAMPTON** készítette. Átmérője 50 mm, kb. 75 gr., PP minőség, Cu-fényesen csiszolt bronz. Ár: 65.— DM, vagy 35.— \$.

Megrendelhető: **NUMISMATICA HUNGARICA**, Postfach 73-0302, D-8000 Frankfurt/M 73. West-Germany.

ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8300 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főelkészéség.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8300 München 81, Oberföhringer-
str. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und
Exemplar; nach Übersee DM 25.—

ELŐFIZETÉS:
Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ő náluk is kell előfizetni!
Tengeren túlr, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.
Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.
Tengeren túlr légipostával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postcheckkonio: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto:
München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge
„Életünk“

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

MINDENNEMÜ magyar-német / német-magyar fordítást gyorsan és olcsón elvégez

WILHELM DIVY

diplomás, törvényszéki hites okirattfordító és tolmács, tanár, magyar és német főisk. végzettséggel, a magyar és német iskolarendszer alapos ismerője.

Sebő gépjárművezető iskola

Birkacher Str. 7. Tel.: (0711) 47 54 44
7302 Ostfildern 4 Kemnat

Magyar nyelvű kiképzés

minden gépjármű-kategóriában
Bentlakásos tanfolyamok
NSZK-ban lakók részére magyar nyelven való vizsgáztatás.

PAL

FLEISCH-U. WURSTWAREN
Lerchenstraße 29 · 7063 Welzheim

HONFITÁRSÁKI

MAGYAROSAN KÉSZÜLT
hentesárúinkat

TELJESEN DÍJMENTESEN
PRÓBÁLJA MEG

Küldjön egy levelezőlapot pontos feladással — vagy hívjon telefonon:
07182 / 67-36 vagy az esti órákban 81-81.

Pár napon belül díjmentesen érkezik a próbacsomag. Ön nem fizet semmit! Adja meg címünket barátainak, ismerőseinek!

Jó étvágyat kívánunk!